

DET TAUMATOLOGISKE ARGUMENT

Emil Børty Nielsen

Feltprojekt

Vejleder: Troels Nørager

31/1-15

INDHOLDSFORTEGNELSE

Indledning.....	3
Tese.....	3
Begrebsafklaring.....	3
Fremgangsmåde.....	4
1 Metode: Bayesiansk induktion.....	5
1.1 Bayes teorem.....	5
1.2 Bayes teorem og det taumatologiske argument.....	6
2 Debatten omkring mirakler.....	7
2.1 Mirakler og vidnesbyrd: Humes epistemologiske argument imod mirakler.....	7
2.2 Mirakler og naturlovene: Naturlige forklaringer.....	9
2.3 Udfoldelse af det taumatologiske argument.....	10
3 Naturlige forklaringer af mirakuløse helbredelser.....	11
3.1 Historiske forklaringer.....	11
3.1.1 Bedrag.....	11
3.1.2 Selvbedrag.....	12
3.2 Medicinske forklaringer.....	12
3.2.1 Spontan remission.....	12
3.2.2 Placeboeffekten.....	13
3.3 Et taumatologiske argument fra mirakuløse helbredelser.....	15
4 Anvendelse af et taumatologisk argument med interviews om mirakuløs helbredelse.....	15
4.1 Metode omkring interviews.....	15
4.2 Anvendelse af argumentet.....	16
4.2.1 Vurdering af interview G.....	16
4.2.2 Vurdering af interview C.....	19
5 Vurdering af det taumatologiske argument.....	20
Konklusion.....	22
Litteraturliste.....	23
Bilag.....	24
Interview A: Anders.....	24
Interview B: Bent.....	27
Interview C: Christian.....	30
Interview D: Denice.....	34
Interview E: Eskild.....	37
Interview F: Frida.....	40

Interview G: Georg	43
Interview H: Heidi.....	46
Interview I: Inger	49
Interview J: Julie	53
Interview K: Kirsten	56

INDLEDNING

Den religionsfilosofiske debat omkring mirakler var på sit højeste i det 18. århundrede. Hovedspørgsmålet var, om bibelske og samtidige mirakler kunne være et argument for, at en religion eller bestemt dogmatik var sand frem for andre. I det 19. og 20. århundrede mistede man interessen for denne diskussion inden for religionsfilosofien. En af grundene var, at religionsfilosofien i højere grad blev præget af kontinental eksistensfilosofi end af analytisk filosofi. Det betød, at man ikke i særlig høj grad diskuterede ontologiske spørgsmål om eksistens, men i stedet eksistentielle spørgsmål om realitet. Den analytiske tradition findes dog endnu inden for religionsfilosofien. Filosofer som Alvin Plantinga, Nicholas Wolterstorff og Richard Swinburne, arbejder med ontologiske og epistemologiske spørgsmål omkring Guds eksistens og kristentroens rationalitet inden for den analytiske tradition. Det er i forlængelse af den tradition, at denne opgave skal læses.

Jeg vil i denne opgave undersøge, om det er muligt at opstille et formelt argument, som slutter fra forekomsten af mirakuløse begivenheder til eksistensen af noget overnaturligt. Denne opgave ligger sig derved i forlængelsen af debatten omkring mirakler i det 18. århundrede, om end jeg har valgt en bredere konklusion for argumentet end man diskuterede dengang. Det har jeg valgt af to grunde. For det første for at begrænse opgavens omfang. For det andet er denne konklusion betydningsfuld, også selvom den ikke siger så meget, som hvis argumentet havde sluttet til Guds eksistens eller kristendommens sandhed.

Jeg har valgt dette emne, fordi det er en vigtig debat, som endnu ikke er afsluttet. Naturalisme eller supranaturalisme er en af de grundlæggende premisser i de fleste menneskers verdensbillede. Hvis den ene kan sandsynliggøres frem for den anden, kan det have stor betydning for vores syn på verden. Vi desuden har en intellektuel forpligtelse til at tro udsagn, som korresponderer med virkeligheden. Argumentets formål er at hjælpe os med at afgøre, hvilket udsagn der har størst sandsynlighed for at være sandt. Derfor vil jeg i denne opgave forsøge at opstille et argument.

Tese

Min tese er, at det er muligt at opstille et induktivt argument for supranaturalisme og dermed imod naturalisme ud fra mirakuløse begivenheder samt, at mirakuløse helbredelser ved forbøn i en kristen kontekst kan udgøre evidens i et sådant argument.

Begrebsafklaring

Begrebet "taumatologi", som jeg anvender i titlen og opgaven, kommer af det græske "tauma" (θαυμα), og svarer til det latinske "miraculum", hvoraf det danske ord "mirakel" kommer. Begge ord henviser til forundring over en begivenhed. Jeg har valgt at navngive, det argument jeg præsenterer her, "det taumatologiske argument", da det på mange måder ligger i forlængelse af diskussionen omkring mirakler i det 18. århundrede.

Begrebet "mirakel" er flertydigt. I denne opgave bruger jeg begrebet på samme måde, som Hume og hans samtidige gjorde. Et mirakel er en begivenhed forårsaget af Gud, som på baggrund af de faktiske naturlove er permanent uforklarlig (Basinger 2011, 23-24).

Den empiri, som jeg har indsamlet, er vidnesbyrd om "mirakuløse helbredelser" ved forbøn. En mirakuløs begivenhed er en begivenhed, som en person regner for usandsynlig på baggrund af vedkommendes kendskab til naturlovene, og som forekommer i en religiøs sammenhæng. Dette er et pragmatisk kriterium, da jeg håber at finde empiri med evidentiell værdi inden for denne gruppe.

Når jeg omtaler "helbredelser" i denne opgave, så hentyder jeg til overgangen fra en syg tilstand til en rask tilstand. Begrebet "helbredelse" siger således ikke noget om årsagen til helbredelsen.

Begreberne "naturalisme" og "supranaturalisme" vil blive defineret under afsnit 1.2.

I denne opgave forstår jeg naturen som et selvstændigt mekanisk system af årsag og effekt. Naturlovene beskriver, hvordan denne verden fungerer, når den fungerer som et lukket system. Hvis en begivenhed har en overnaturlig årsag, betyder det, at den ikke har sin årsag i naturen men uden for naturen i en ukendt overnaturlig sfære.

Jeg bruger begrebet "årsag", som det forstås inden for regularitetsteorien. Hvis A er årsag til B, så vil B altid forekomme, hvis A er til stede. Der er således et deterministisk forhold mellem årsag og effekt (Hitchcock 2010).¹

Begrebet "tro" bruges i denne opgave om epistemisk tro. Det vil sige, at begrebet "tro" henviser til det, at en person formoder at en proposition er sand og at denne formodning er mere eller mindre begrundet.

Fremgangsmåde

Denne opgave sigter mod at opstille det taumatologiske argument. Jeg vil derfor i afsnit 1 redegøre for bayes teorem, som jeg dernæst bruger til at give argumentet en logisk form. I afsnit 2 vil jeg udfolde argumentet ved at undersøge to hovedelementer i den filosofiske debatten omkring mirakler siden det 18. århundrede. I afsnit 3 og 4 vil jeg fremstille et taumatologisk argument fra mirakuløse helbredelser ved forbøn. I afsnit 3 vil jeg se på nogle naturlige forklaringer af mirakuløse helbredelser. I afsnit 4 vil jeg redegøre for den indsamlede empiri samt vise, hvordan argumentet fungerer med to af interviewene som evidens. Sidst vil jeg i afsnit 5 kort give en vurdering af argumentet.

¹ Der er dog en række problemer ved regularitetsteorien, og derfor foretrækker mange en probabilistisk forståelse af årsags-begrebet (Hitchcock 2010). Den probabilistiske tilgang forekommer mig ikke at være uforenelig med opgavens argument, om end det ikke vil blive undersøgt yderligere af pladshensyn.

1 METODE: BAYESIANSK INDUKTION

Der findes flere forskellige måder at give et argument en strukturel form på. Timothy McGrew hævder, at de fleste argumenter for mirakler falder i én af fire strukturelle kategorier: deduktiv, kriteriologisk, eksplanatorisk eller probabilistisk (McGrew 2014). Jeg har i denne opgave valgt at opstille et induktivt probabilistisk argument via bayes teorem². Der er to grunde til at jeg har valgt et probabilistisk argument via bayes teorem. For det første muliggør bayes teorem, at vi arbejder med gradbøjet tro. Det afspejler ikke hverdagsvirkeligheden at tale om, at man enten tror eller ikke tror en given proposition. I praksis gradbøjer vi vores tro, således at vi fastholder nogle af vores formodninger stærkere end andre formodninger, og vi mener, at nogle af vores formodninger er bedre begrundet end andre af vores formodninger. For det andet muliggør bayes teorem et akkumuleret argument. Det betyder, at vi ikke behøver at tilskrive hypotesen sandsynlighed på baggrund af et enkelt stykke evidens, men at vi kan evaluere flere stykker evidens og fremstille det som et samlet argument. Argumentet i denne opgave forudsætter altså, at man accepterer den bayesianske epistemologi.

1.1 Bayes teorem

Bayes teorem handler om sandsynlighed. Ifølge den britiske filosof Richard Swinburne kan teoremet bruges på fire forskellige former for sandsynlighed:

1. Fysisk sandsynlighed
2. Statistisk sandsynlighed
3. Objektiv sandsynlighed (objektiv bayesianisme)
4. Subjektiv sandsynlighed (subjektiv bayesianisme)

Fysisk sandsynlighed handler om sandsynligheden for, at en indetermineret begivenhed i naturen, som eksempelvis et atoms henfald, vil forekomme. Statistisk sandsynlighed er sandsynligheden for, at en begivenhed vil forekomme på et makroskopisk plan. Begivenheden er påvirket af så komplekse årsager, at et menneske ikke kan gennemskue resultatet på forhånd. Man kan dog stadig tale om, at der er en vis sandsynlighed for et bestemt udfald. Det kunne eksempelvis være et terningekast. Objektiv og subjektiv sandsynlighed handler om, i hvor høj grad et stykke evidens styrker eller svækker vores tro på en given hypotese. Disse to kaldes også for bayesianisme (Swinburne 2002, 3-5). Bayes teorem lyder:

$$\Pr\left(\frac{h}{e\&b}\right) = \frac{\Pr\left(\frac{e}{h\&b}\right) * \Pr\left(\frac{h}{b}\right)}{\Pr\left(\frac{e}{h\&b}\right) * \Pr\left(\frac{h}{b}\right) + \Pr\left(\frac{e}{-h\&b}\right) * \Pr\left(\frac{-h}{b}\right)}$$

Teoremet siger, at sandsynligheden (Pr) for hypotesen (h) på baggrund af evidens (e) og baggrundsviden (b) er lig med sandsynligheden for, at hvis hypotesen og baggrundsviden var sand, så ville evidensen forekomme (e/h&b), (hvilket også kaldes hypotesens forklaringskraft), ganget med hypotesens iboende eller forudgående sandsynlighed (h/b), divideret med, igen, hypotesens forklaringskraft ganget med hypotesens iboende sandsynlighed ((e/h&b)*(h/b)), hvilket skal adderes med forklaringskraften af negationen af hypotesen ganget med den iboende sandsynlighed for den negerede hypotese ((e/-h&b)*(-h/b)) (Swinburne 2002, 10).

² Thomas Bayes (1701-1761) var britisk matematiker og presbyteriansk præst. Han formulerede en statistisk formel, som efter hans død er blevet kendt som "bayes teorem". Han var muligvis den første til at bruge statistisk induktion og har haft stor betydning for inden for statistikken. I dag er bayes teorem udbredt inden for statistik og naturvidenskab. Bayes teorem blev også overtaget af filosoffer, hvilket i dag kendes som bayesianisme (Bayesian-inference.com).

Teoremet anvendes ved, at hver parentes tilskrives en værdi mellem 0 og 1, som svarer til en sandsynlighed mellem 0% og 100%. Disse sandsynligheder svarer til en vurderinger, som vi intuitivt foretager i sproget. Det kunne se sådan ud:

- Ekstremt sandsynligt: 100-95%
- Meget sandsynligt: 95-80%
- Rimelig sandsynligt: 80-65%
- Mere sandsynligt end ikke: 65-50%
- Mindre sandsynligt end ikke: 50-35%
- Rimelig usandsynligt: 35-20%
- Meget usandsynligt: 20-5%
- Ekstremt usandsynligt: 5-0% (Licona 2010, 119)

Teoremet giver en samlet posterior sandsynlighed, som er sandsynligheden for den vurderede hypotese. Hvis denne værdi er højere end 50%, er det rationelt at tro hypotesen, hvis den er lavere, er det rationelt at tro den negerede hypotese. Jo længere værdien er fra 50%, jo bedre begrundet er troen på h eller $\neg h$.

Hypotesens *iboende* sandsynlighed (h/b) er sandsynligheden for hypotesen *før*, den er blevet vurderet ud fra et stykke empirisk evidens. Det er altså i første omgang en a priori sandsynlighed. Swinburne påpeger to faktorer som må vurderes her. For det første simplicitet. Jo mere simpel en hypotese er, jo *højere* er dens *iboende* sandsynlighed. For det andet omfang (scope). Jo mere hypotesen udtaler sig om og jo mere præcise udsagn, jo *lavere* er dens *iboende* sandsynlighed (Swinburne 2002, 12). Når hypotesen første gang har været vurderet ud fra et stykke empiri, bliver denne første vurdering ($\Pr(h/e_1 \& b)$) en del af vores baggrundsviden næste gang, *samme* hypotese skal vurderes ud fra et *nyt* stykke empiri. Derfor kaldes $\Pr(h/m)$ også for hypotesens *forudgående* (*prior*) sandsynlighed. Dette led opdateres, hver gang et nyt stykke empiri vurderes, og muliggør således et akkumuleret argument.

Der er to problemer ved brugen af bayes teorem, som begge handler om at tilskrive teoremet de rigtige værdier. For det første, hvordan vurderer man korrekt sandsynligheden for, at hypotesen eller den negerede hypotese, hvis sand, vil frembringe den observerede evidens ($e/h \& b$)? For det andet, hvordan vurderer man korrekt hypotesens *iboende* sandsynlighed (h/b)? Fagfilosofferne har delt sig i to positioner i forsøget på at besvare disse to spørgsmål. Subjektivister mener, at der ikke findes nogen objektive regler for, hvordan man bør tilskrive teoremet værdier. Enhver kan derfor frit tilskrive værdier, blot man ikke bryder selve teoremet (Swinburne 2002, 8). Objektivisterne mener modsat, at der findes objektive regler for, hvordan man bør tilskrive teoremet værdier. Selvom disse regler er svære at formulere præcist, så tænker og agerer vi alle i praksis som om, noget evidens støtter nogle hypoteser mere end andre. Objektivisterne påstår dog ikke, at man altid kan tilskrive en præcis værdi. Nogle gange kan man kun tale om et interval eller blot at en hypotese er mere sandsynlig end en anden (Swinburne 2002, 4-5).

Denne diskussion mellem subjektivister og objektivister er grundlæggende set den store diskussion inden for epistemologien omkring viden og skepticisme. Det er derfor for omfattende at gå mere i dybden. Jeg vil i denne opgave have en objektivistisk tilgang til bayes teorem. Jeg forudsætter altså, at man ikke bare kan tilskrive bayes teorem vilkårlige værdier, men at værditilskrivningen skal tilstræbe at foregå på basis af objektive principper og argumenter. Samtidig erkender jeg, at det er meget svært at tilskrive teoremet de, objektivt set, "korrekte" værdier, og at det derfor ikke er muligt at undslippe de subjektive vurderinger.

1.2 Bayes teorem og det taumatologiske argument

Før bayes teorem kan anvendes, må en naturalistisk og en supranaturalistisk hypotese formuleres.

- Præmis 1: Alle begivenheder har enten en naturlig eller en ikke-naturlig årsag.

At en begivenhed har en ikke-naturlig årsag, er det, vi almindeligvis mener, når vi siger, at en begivenhed har en *overnaturlig* årsag.

I lyset af denne præmis formulerer jeg to hypoteser:

- Den naturalistiske hypotese (h_n): Alle begivenheder har en naturlig årsag
- Den supranaturalistiske hypotese (h_s): Nogle begivenheder har en overnaturlig årsag³

De to hypoteser er gensidigt uforenelige. Hvis den ene er sand, så er den anden falsk:

- $h_s \rightarrow \neg h_n$
- $h_n \rightarrow \neg h_s$

H_s er empirisk set problematisk. Problemet er, at mens vi i nogle tilfælde kan observere naturlige årsager, så kan vi ikke observere overnaturlige årsager. Slutningen til en overnaturlig forklaring af en begivenhed må derfor ske på baggrund af *mangel* på en naturlig forklaring af begivenheden. Det betyder, at et taumatologisk argument i langt højere grad fokuserer på de naturlige forklaringsers utilstrækkelighed end på de overnaturlige årsagers forklaringskraft.

Den strukturelle form af det taumatologiske argument kan på baggrund af de to hypoteser opstilles via bayes teorem:

$$\Pr\left(\frac{h_s}{e\&b}\right) = \frac{\Pr\left(\frac{e}{h_s\&b}\right) * \Pr\left(\frac{h_s}{b}\right)}{\Pr\left(\frac{e}{h_s\&b}\right) * \Pr\left(\frac{h_s}{b}\right) + \Pr\left(\frac{e}{h_n\&b}\right) * \Pr\left(\frac{h_n}{b}\right)}$$

Formålet er at finde sandsynligheden for h_s på baggrund af noget evidens og vores baggrundsviden. $\Pr(e/h_s\&b)$ angiver sandsynligheden for at e ville forekomme, hvis h_s og b var sand (supranaturalismens forklaringskraft). $\Pr(h_s/b)$ angiver den iboende sandsynlighed af h_s . $\Pr(e/h_n\&b)$ angiver sandsynligheden for at e ville forekomme, hvis h_n og b var sand (naturalismens forklaringskraft). Det sidste led er det vigtigste, da det vurderer sandsynligheden for, at en række naturlige forklaringer er i stand til at forklare forekomsten et stykke evidens. Forklaringskraften af h_s er altid 1, da det ikke er noget problem, at forklare en hvilken som helst begivenhed, hvis man må henvise til overnaturlige årsager. Det betyder, at hvis $\Pr(e/h_n\&b) < 1$, så stiger den samlede sandsynlighed for h_s ($h_s/e\&b$), om end ikke nødvendigvis nok til at gøre det rationelt at tro h_s .

Da vi nu har formuleret den logiske form af det taumatologiske argument via bayes teorem, vil jeg i de næste to afsnit undersøge elementer i argumentet og derved udfolde formuleringen af argumentet. I næste afsnit vil jeg undersøge to hovedelementer i den debat omkring mirakler, som har fundet sted siden oplysningstiden.

2 DEBATTEN OMKRING MIRAKLER

2.1 Mirakler og vidnesbyrd: Humes epistemologiske argument imod mirakler

David Humes lille skrift "On Miracles" har haft en stor virkningshistorie i den vestlige verden og er et af de mest citerede skrifter i debatten omkring mirakler. Hovedargumentet i skriftet handler om, hvornår det er

³ Der er også andre måder at definere naturalisme og supranaturalisme på, men det er for omfattende, at udfolde i denne opgave. Jeg mener dog, at denne måde at definere de to begreber på rammer hovedessensen af det, vi almindeligvis forstår ved de to begreber, om end der er nuancer, der ikke er med.

rationelt acceptabelt at acceptere et vidnesbyrd omkring et mirakel. Humes hovedpointe er, at man ikke blot skal vurdere vidnets troværdighed men også miraklets iboende sandsynlighed. Hume skriver:

"A miracle is a violation of the laws of nature; and as a firm and unalterable experience has established these laws, the proof against a miracle, from the very nature of the fact, is as entire as any argument from experience can possibly be imagined (Hume 1777, 143)."

Hume hævder, ifølge den australske filosof John Mackie, at alle menneskets induktive erfaringer viser, at verden fungerer efter visse naturlovene. Naturlovene har maksimal sandsynlighed, fordi alle menneskets erfaringer igen og igen viser naturens regelmæssighed. Da miraklet strider mod alle menneskets erfaringer, så er den forudgående (eller iboende) sandsynlighed for miraklet minimal. Det betyder, at når en person skal vurdere, om han vil tro et mirakel-vidnesbyrd, så skal han opveje vidnesbyrdets troværdighed, mod hans samlede erfaring af naturens lovmæssighed. Problemet er, at det er næsten umuligt for vidnesbyrdet, at opnå en så høj grad af troværdighed, at det bliver rationelt at tro vidnesbyrdet frem for naturloven. Derfor bør han afvise at tro på miraklet. Selv hvis vidnesbyrdet skulle opnå lige så høj troværdighed, som erfaringen af naturens lovmæssighed, så udligner de to hinanden, og personen bør derfor tilbageholde tro og være agnostiker på det punkt (Mackie 1982, 16-17). Konsekvensen af dette er, ifølge Hume, at intet vidnesbyrd kan berettige troen på mirakler, medmindre det, at vidnesbyrdet skulle være falskt, udgør et større mirakel end det andet (Hume 1777, 144).

Humes argument kan gengives via bayes teorem, som sandsynligheden for miraklet (m) på baggrund af vidnesbyrdet (e) og baggrundsviden (b):

$$\Pr\left(\frac{m}{e\&b}\right) = \frac{\Pr\left(\frac{e}{m\&b}\right) * \Pr\left(\frac{m}{b}\right)}{\Pr\left(\frac{e}{m\&b}\right) * \Pr\left(\frac{m}{b}\right) + \Pr\left(\frac{e}{\neg m\&b}\right) * \Pr\left(\frac{\neg m}{b}\right)}$$

Humes hovedpointe er, at miraklets iboende sandsynlighed (m/b) er meget lav, da miraklet strider mod vores baggrundsviden om verdens lovmæssighed (b).

Vidnesbyrdets troværdighed repræsenteres af $\Pr(e/\neg m\&b)$, hvor e er vidnesbyrdet. Dette led spørger, hvad sandsynligheden er for, at mirakel-vidnesbyrdet ville være forekommet, hvis der ikke var sket et mirakel. Når mirakel-tilhængerer argumenterer for vidnets troværdighed, så argumenterer han for at denne værdi er meget lav.

Vurderingen kunne eksempelvis se ud på følgende måde. Vi tildeler miraklets iboende sandsynlighed (m/b) en lav værdi på 0,01%. $\Pr(\neg m/b)$ har den modsatte værdi af $\Pr(m/b)$, da de er gensidigt uforenelige. Vi har et troværdigt vidnesbyrd (e_1) og derfor tildeler vi $\Pr(e_1/\neg m\&b)$ en værdi på 10%. Mirakelhypotesen har en forklaringskraft ($e_1/m\&b$) på 100%, da et ægte mirakel helt sikkert ville forårsage et sådant vidnesbyrd.

$$\Pr\left(\frac{m}{e_1\&b}\right) = \frac{\Pr(100\%) * \Pr(0,01\%)}{\Pr(100\%) * \Pr(0,01\%) + \Pr(10\%) * \Pr(99,99\%)} = 0,1\%$$

Vi kan nu se, at selvom vi havde et godt vidnesbyrd, så er sandsynligheden for miraklet meget lav på grund af miraklets iboende sandsynlighed. Derfor mener Hume, at vi ikke er berettiget i at tro på mirakler.

Der er dog en række problemer ved Humes argument.

For det første indvender John Earman og Swinburne, at det er problematisk, hvis fortidens ensartede erfaringer altid trumfer vidnesbyrd. Konsekvensen ville være, at man ikke kan lære noget nyt via andres vidnesbyrd, hvis dette nye strider mod ens opfattelse af naturens lovmæssighed. Et sådant princip ville undergrave undervisning og naturvidenskab, og synes derfor ikke acceptabelt (Earman 2002, 96-97). Hvis

ikke $\Pr(m/b)$ altid er lavere end $\Pr(e/\neg m \& b)$, så er det i princippet ikke umuligt, at et eller flere gode vidnesbyrd kan opveje miraklets iboende sandsynlighed (Swinburne 2004, 284). Konsekvensen af modargumentet er, at forholdet mellem $\Pr(m/b)$ og $\Pr(e/\neg m \& b)$ skal være således, at gode vidnesbyrd potentielt kan overkomme $\Pr(m/b)$.

For det andet påstår Richard Price, en af Humes samtidige kritikere, at et mirakel ikke skal forstås som en begivenhed *i modstrid* med erfaringen, men en begivenhed *anderledes* fra erfaringen (McGrew 2014). Det betyder, at vores ensartede erfaringer af naturens lovmæssighed ikke kan bruges til at vurdere miraklets iboende sandsynlighed.

For det tredje tager Humes argument ikke højde for mere end ét mirakel-vidnesbyrd. Problemet er, at der findes mange mirakel-vidnesbyrd. En realistiske vurdering må være en samlet bedømmelse på baggrund af al tilgængelig evidens. Et såkaldt akkumuleret argument. Hver gang et vidnesbyrd vurderes, som ikke fuldstændig kan afvises, stiger miraklets iboende sandsynlighed en lille smule. Dette ses let via bayes teorem, hvis vi indfører to nye mirakel-vidnesbyrd (e_2 og e_3), som begge har samme grad af troværdighed som det første.

$$\Pr\left(\frac{m}{e_2 \& b}\right) = \frac{\Pr(100\%) * \Pr(0,1\%)}{\Pr(100\%) * \Pr(0,1\%) + \Pr(10\%) * \Pr(99,9\%)} = 0,99\%$$

$$\Pr\left(\frac{m}{e_3 \& b}\right) = \frac{\Pr(100\%) * \Pr(0,99\%)}{\Pr(100\%) * \Pr(0,99\%) + \Pr(10\%) * \Pr(99,01\%)} = 9,09\%$$

Hvis der vurderes nok evidens, er det således muligt, at miraklets sandsynlighed før eller siden vil overstige 50 %, og dermed vil det være rationelt at tro på mirakler.

For det fjerde påpeger Richard Swinburne, at naturens lovmæssighed ikke er den eneste relevante evidens i vores baggrundsviden for miraklets iboende sandsynlighed. Al evidens i vores baggrundsviden for eksempelvis Guds eksistens vil øge miraklets iboende sandsynlighed (Swinburne 2004, 284). Mere bredt kan det siges, at al evidens (undtagen fra mirakuløse begivenheder) for eller imod mirakler, har betydning for vores vurdering af $\Pr(m/b)$.

For det femte tager Hume ikke højde for vurderingen af simplicitet og omfang, som også kan have stor betydning for vurderingen af miraklets iboende sandsynlighed.

Det er således klart, at Humes argument ikke er det bevis imod mirakler, han selv regnede det for at være.

2.2 Mirakler og naturlovene: Naturlige forklaringer

I en moderne diskussion af mirakler er det dog ikke nok, kun at beskæftige sig med vidnesbyrdets troværdighed og miraklets iboende sandsynlighed, man er også nødt til at overveje om den mirakuløse begivenhed faktisk er et brud på naturlovene. Mackie påpeger, at nogle gange viser det sig, at det som vi regnede for naturlove, ikke er det. Moderne naturvidenskab og medicin har givet os ny viden om en række fænomener (eksempelvis placeboeffekten og psykosomatiske sygdomme), som har flyttet vores forståelse af, hvad der kan lade sig gøre inden for naturlovene. Pointen er, at den, der vil bruge den mirakuløse begivenhed som et argument, er nødt til at vise, at der er sket et brud på naturlovene (Mackie 1982, 24-25). Swinburne påpeger, at det ofte er svært at vurdere om en begivenhed er et mirakel, fordi vi ikke kender naturlovene godt nok. Når vi ikke er sikre på naturlovene, så kan den mirakuløse begivenhed ikke udgøre offentlig evidens (Swinburne 2004, 276-277). Der er to måder at gribe dette spørgsmål an på.

Den ene måde er kun at omtale permanent uforklarlige begivenheder som mirakler. Det var hovedsageligt sådan, man tænkte om mirakler på Humes tid. De mirakler man diskuterede var primært bibelske mirakler,

som vand til vin og dødeopvækkelse, og der var enighed om, at hvis de var forekommet, så ville de være permanent uforklarlige (Basinger 2011, 23-24). Der er dog en række problemer ved denne forståelse. For det første kræver det, at vi med meget høj grad af sikkerhed, kan udtale os om, hvad der er de *faktiske* naturlove inden for et område. Det forudsætter, at vi kan begrunde en forventning om, at videnskaben ikke vil opnå ny relevant viden inden for dette område. Set i et historisk lys, er det dog problematisk at udtale sig om. Der er sket mange store paradigmeskift inden for naturvidenskaben, og mange naturlove er i historiens løb blevet skrevet om. Swinburne indvender mod denne indvending, at vi på en række områder faktisk ved nok til, at vi med sikkerhed kan vurdere, om en given begivenhed er permanent uforklarlig (Basinger 2011, 25-26). Mackie medgiver, at en dødeopvækkelse 48 timer efter vedkommendes død eller en forvandlingen af vand til vin temmelig sikkert er brud på naturlovene (Mackie 1982, 24). For det andet er det problematisk, at man frasorterer en stor mængde data med potentiel evidentiell værdi ud fra et meget uklart kriterium. Et argument med permanent uforklarlige begivenheder som evidens ville klart udgøre et stærkere argument, men til gengæld ville mængden af evidens være kraftigt reduceret. For det tredje kan det indvendes, at vi i alle livets situationer er nødt til at forme vores formodninger ud fra det, vi på nuværende tidspunkt ved. Alternativet er radikal skepticisme, for det er altid muligt, at ny viden kan korrigere næsten alt vi tror.

Den anden måde er at omtale alle begivenheder, som på baggrund af vores *nuværende* kendskab til naturlovene er uforklarlige, som mirakler (Basinger 2011, 27). Det betyder, som Mackie påpeger, at bedømmelsen af den mirakuløse begivenhed må være provisorisk, da ny evidens kan ændre vores tidligere bedømmelse (Mackie 1982, 23). Fordelen ved denne tilgang er, at man ikke behøver at spekulere i, hvad videnskaben vil finde frem til i fremtiden. Det er dog stadig nødvendigt at tage højde for, hvor sikker vores viden er omkring naturlovene på et givent område. Det betyder, at den evidentielle værdi af den mirakuløse begivenhed reduceres med en faktor svarende til sandsynligheden for, at de tilsyneladende brudte naturlove er de faktiske naturlove (Swinburne 2004, 281).

Jeg tager i det følgende udgangspunkt i den sidste tilgang, da giver et mere omfattende argument og gør det lettere at finde potentielt evidens.

2.3 Udfoldelse af det taumatologiske argument

Vi kan nu på baggrunds af de to foregående afsnit udfolde seks faktorer i det taumatologiske argument. Disse faktorer har alle betydning for vores vurdering af h_s og h_n .

For det første supranaturalismens iboende sandsynlighed på baggrund af vore forudgående erfaringer af naturens lovmæssighed ($Pr(fenl)$). Hvis Humes argument accepteres, betyder det, at denne værdi skal være meget lav. Hvis Swinburne og Earmans argument accepteres, betyder det, at denne værdi ikke må være så lav, at den ikke potentielt kan opvejes af vidnesbyrds troværdighed. Hvis Price's argument accepteres, betyder det, at vores forudgående erfaringer ikke spiller nogen rolle, og dermed tilskrives værdien 1.

For det andet supranaturalismens iboende sandsynlighed på baggrund af anden evidens ($Pr(ae)$). Da det er for omfattende at vurdere denne faktor yderligere i denne opgave, vælger jeg at tilskrive værdien 1, hvilket betyder, at den ikke ændrer på resultatet.

For det tredje supranaturalismens iboende sandsynlighed på baggrund den iboende simplicitet og omfang af h_s og h_n ($Pr(so)$). Der kan på den ene side argumenteres for at h_n er mere simpel end h_s og derfor mere sandsynlig, da den ikke indfører en ukendt overnaturlig årsag. På den anden side har h_n et større omfang end h_s , da h_n hævder at alle begivenheder til alle tider har en naturlig årsag, mens h_s kun hævder det selvindlysende (set i lyset af præmis 1), at alle begivenheder til alle tider enten har en naturlig eller overnaturlig årsag, og derfor er h_s mere sandsynlig end h_n . Hvis begge argumenter accepteres kan man lade

dem udligne hinanden. På baggrund af disse argumenter vælger jeg at tilskrive so_s og so_n lige store værdier, hvilket betyder at de udligner hinanden.⁴

For det fjerde vidnesbyrds troværdighed ($Pr(v)$). Denne faktor vurderer, om det er sandsynligt, at vidnesbyrds ville forekomme, hvis den omtalte begivenhed ikke havde fundet sted.

For det femte sandsynligheden for at en naturlov kan forklare e på baggrund af vores nuværende kendskab til naturlovene ($Pr(l)$).

Sidst sandsynligheden for, at de love der tages højde for i $Pr(l)$, er de faktiske naturlove ($Pr(l/b)$). Denne vurdering foretages på baggrund af vores baggrundsviden om de relevante naturlove og hvor god evidens vi har for dem.

Disse seks faktorer kan skrives ind i bayes teorem:

$$Pr\left(\frac{h_n}{e \& b}\right) = \frac{Pr\left(\frac{e}{h_n \& b}\right) * Pr\left(\frac{h_n}{b(Pr(fenl) \& Pr(ae) \& Pr(so))}\right)}{Pr\left(\frac{e}{h_n \& b}\right) * Pr\left(\frac{h_n}{b}\right) + Pr\left(\frac{e}{h_s \& b(Pr(v) \& Pr(l) \& Pr\left(\frac{1}{b}\right))}\right) * Pr\left(\frac{h_s}{b}\right)}$$

Hermed har jeg udfoldet det taumatologiske argument. Denne formulering er generel for alle taumatologiske argumenter. I resten af opgaven vil jeg udfolde et taumatologisk argument med mirakuløse helbredelser ved forbøn som evidens.

3 NATURLIGE FORKLARINGER AF MIRAKULØSE HELBREDELSER

Jeg vil i dette afsnit undersøge nogle naturlige forklaringer af vidnesbyrd om mirakuløse helbredelser ved forbøn og dermed udfolde $Pr(v)$ og $Pr(l)$. Målet er at formulere nogle konkrete kriterier, som kan bruges til at vurderer de 11 interviews. Sådanne konkrete kriterier er en nødvendighed, hvis argumentet skal tilstræbe objektivitet. De naturlige forklaringer lader sig inddele i to hovedgrupper, som jeg har inddelt i to undergrupper. Det følgende er ikke en udtømmende liste over naturlige forklaringer, men et forsøg på at skitsere de vigtigste og mest åbenlyse.

3.1 Historiske forklaringer

Den første hovedgruppe er historiske forklaringer. Grundlæggende er forklaringen, at det huskede, fortalte eller nedskrevne vidnesbyrd ikke svarer til den historiske virkelighed.

3.1.1 Bedrag

Der findes desværre mange kyniske bedragere, og en række store helbredelsesprædikanter er senere blevet afsløret som værende bedragere. Det betyder dog ikke, at alle vidnesbyrd er bedrag. Den amerikanske teolog Craig Keener hævder på baggrund af statistiske undersøgelser, at mindst 200 millioner karismatiske og pentekostale kristne har været vidne til guddommelig helbredelse. Derudover er der et væld af vidnesbyrd om mirakuløse helbredelser i andre dele af den kristne kirke, inden for andre religioner og uden for de etablerede religioner (Keener 2011, 237-239). Det betyder, at selvom vi antager at 90% er bedragere, så efterlader det os stadig med millioner af vidnesbyrd at forklare. Jeg mener dog, det er begrundet at antage, at de fleste mennesker er troværdige vidner og ikke bedragere.

⁴ Tilskrivning af a priori sandsynligheder inden for bayesianisme er et omfattende og kontroversielt emne, som ikke vil blive udfoldet yderligere i denne opgave. For en mere omfattende diskussion se: "Introduction" af Richard Swinburne og "Bayesianism – its Scope and Limits" af Elliott Sober.

En række kriterier for vurderingen af bedrag kunne være:

1. Er personen kendt for at have integritet?
2. Er der flere vidner til de forskellige dele af vidnesbyrdet? Hvis der er flere vidner reduceres sandsynligheden for bedrag markant.
3. Har vidnet interesser i vidnesbyrdet? Det kan være økonomiske, sociale eller religiøse interesser.

3.1.2 Selvbedrag

Selvbedrag bredt forstået er det, at man oprigtigt tager fejl. Det kan være, at man har udeladt vigtige detaljer, som man skønnede for uvæsentlige. Ellers det kan være, at man husker forkert, således at man har tilføjet forkerte detaljer.

En række kriterier for vurdering af selvbedrag kunne være:

1. Hvor lang tid er der mellem helbredelsen og vidnesbyrdet? De elementer i vidnesbyrdet som vidnet har skønnet essentielle, har vedkommende formentligt genfortalt mange gange. Derfor behøver mange års adskillelse mellem helbredelsen og vidnesbyrdet ikke at være et problem. Derimod har vidnet en tendens til at glemme alle detaljer, som vedkommende har skønnet uvæsentlige. Hvis den tidlige afstand er mindre, kan vidnet huske flere detaljer, og det er muligt at indhente flere oplysninger, hvis det skønnes nødvendigt.
2. Er der flere vidner til helbredelsen?
3. Er vidnet veluddannet? Et veluddannet vidne vil have bedre mulighed for at gennemskue om der er tale om en sandsynlig naturlig forklaring og hvilke detaljer der er væsentlige at have med i vidnesbyrdet. Det gælder i særdeleshed, hvis vidnet har en medicinsk uddannelse.

3.2 Medicinske forklaringer

Den anden hovedgruppe er medicinske forklaringer. De medicinske forklaringer bygger på de oplysninger, som vi har vidnesbyrdene. Derfor er det vigtigt, at vidnesbyrdene er tilstrækkeligt detaljerede til, at der kan foretages en vurdering. Hvor mange detaljer der kræves, for at kunne foretage en vurdering afhænger helbredelsens karakter. Den første undergruppe forklarer helbredelsen ved, at kroppen naturligt helbredte sig selv. Dette kaldes spontan remission. Den anden undergruppe forklarer helbredelsen ved, at forbønnen påvirkede noget i den syges psyke, som helbredte sygdommen. Der er altså tale om en psykosomatisk forklaring. Jeg har inden for det psykosomatiske felt valgt at fokusere på placeboeffekten, da det er det størst og bedst udforskede område. Desuden bliver der ofte henvist til placeboeffekten, som en forklaring af mirakuløse helbedelser i alternative og religiøse miljøer (Paldam 2013, 130; Kaptchuk 2002, 822; Benedetti 2009, 224).

3.2.1 Spontan remission

Kroppen har en fantastisk naturlig evne til at helbrede sig selv. Langt de fleste sygdomme er midlertidige, fordi kroppen selv kan helbrede dem. Hvis spontan remission forekommer i forbindelse med, at den syge modtager forbøn, så er det muligt, at den helbredte tolker en kausal sammenhæng mellem forbønnen og helbredelsen, som ikke findes. Det er således ikke svært at se, hvordan spontan remission kan frembringe vidnesbyrd om mirakuløs helbedelse.

Der er fem faktorer, som spiller ind, når vi skal vurdere om en mirakuløs helbedelse skyldtes spontan remission.

For det første sygdommens iboende sandsynlighed for spontan remission. I mange tilfælde, men ikke alle, kræver dette ekspertviden at vurdere. Enhver ved, at hovedpine oftest forsvinder naturligt efter nogle timer. Ligeledes ved alle, at en der har været død flere dage, ikke bliver levende igen. Men sandsynligheden for

spontan remission ved astma, kræft eller ondt i ryggen er det svært at sige noget om. Ofte har den syge selv en fornemmelse af det, da han kender sin egen sygdom og har hørt lægens vurdering. Hvis den helbredte havde været syg i mange år, inden han blev helbredt, viser det, at sygdommens iboende sandsynligheden for spontan remission var lav. Hvis vedkommende var under lægebehandling, øger det sandsynligheden for spontan remission.⁵ Hvis det er tydeligt, at sygdommen er uhelbredelig, så er sandsynligheden 0 og dermed er yderligere overvejelser overflødige.

For det andet, hvor ofte vedkommende har modtaget forbøn. Jo oftere vedkommende har modtaget forbøn, jo større er sandsynligheden for et sammenfald.

For det tredje størrelsen af den tidsmargin, inden for hvilken den helbredte vil tolke en sammenhæng mellem forbøn og helbredelse. Størrelsen af denne margin kan man kun gætte omkring, og den afhænger i høj grad af personen og situationen.

For det fjerde størrelsen af den undersøgte gruppe. Jo flere syge modtagende forbøn, der befinder sig i denne gruppe, jo større sandsynlighed er der for et tilfældigt sammenfald. I den ideale vurdering er det nødvendigt, at tage højde for hele den undersøgte gruppe. Men det betyder også, at man samtidig skal vurdere alle vidnesbyrd om mirakuløse helbredelser inden for gruppen, for at få den korrekte vurdering, hvilket bliver meget omfattende.

Sidst bør det vurderes, hvor nøjagtigt sammenfaldet er mellem helbredelsen og forbønnen. Det er statistisk set meget mere sandsynligt, at den tilfældige helbredelse forekommer minutter, timer eller dage efter forbønnen end at den forekommer få sekunder derefter. Det betyder, at hvis helbredelsen og forbønnen er nøjagtigt sammenfaldende, så falder sandsynligheden markant for spontan remission.

En række kriterier for vurdering af spontan remission kunne være:

1. Er sygdommen uhelbredelig? Hvis ja, er sandsynligheden 0.
2. Hvad er sandsynligheden for spontan remission? Hvor længe var vedkommende syg? Var vedkommende under behandling?
3. Hvor ofte har vedkommende modtaget forbøn?
4. Var helbredelsen nøjagtigt sammenfaldende med forbønnen?

3.2.2 Placeboeffekten

Da placeboeffekten er et kompliceret og for mange ukendt område, kræver dette afsnit en mere dybdegående redegørelse, før jeg kan formulere nogle konkrete kriterier for vurdering af placebo som forklaring af mirakuløse helbredelser.

Man bør ikke undervurdere placeboeffekten, for som den italienske læge Fabrizio Benedetti påpeger: "The history of medicine is basically the history of placebos" (Benedetti 2009, 1). Vi ved i dag, at langt størstedelen af de lægemidler, som man i historiens løb har behandlet mennesker med, ikke havde nogen medicinsk effekt. Alligevel erfarede man, at nogle mennesker fik det bedre og blev raske. Grunden til, at de fik det bedre, var ikke, at medikamenterne var virksomme, men at de *troede*, at de virkede. Dette fænomen kalder vi i dag for placeboeffekten. Ordet "placebo" kommer af det latinske "placare", som betyder at behage eller stille tilfreds. Ordet blev oprindeligt brugt om den virkningsløse medicin, som nogle læger gav til deres angste patienter, for at stille dem tilfredse. I dag bruges begrebet ofte på uklar vis til at henvise til den bedring, som en patient oplever efter at have modtaget et uvirksomt medikament i den tro, at medikamentet var virksomt. Problemet med den måde at bruge begrebet på, er at "placebo" således ikke blot henviser til én årsag, men

⁵ Teknisk set ville det ikke være spontan remission, men jeg tager det med her, for ikke at skulle indføre det som en selvstændig faktor.

til en gruppe årsager. Det kan derfor være gavnligt at skelne mellem sand (true) placebo og opfattet (perceived) placebo, hvor den første henviser til det psykobiologiske fænomen, mens den sidste henviser til summen af mange årsager (Benedetti 2009, 2-6). Jeg vil i det følgende se nærmere på sand placebo.

Lægen Howard Brody definerer placebo således: "[The placebo effect is] a change in the body, or the body-mind unit, that occurs as a result of the symbolic significance which one attributes to an event or object in the healing environment" (Benedetti 2009, 13). Det afgørende er ikke selve genstanden eller begivenheden, men den symbolske betydning som subjektet tillægger genstanden eller begivenheden. En sådan symbolsk betydning kan tilskrives næsten alt. Placeboeffekten er en konteksteffekt. Det vil sige, at det der forårsager placeboeffekten, er den psykosociale kontekst, hvori patienten indgår. Denne kontekst består af *alt sanseligt*, som syn, ord, lugt og berøring, der omgiver patienten under behandlingen (Benedetti 2009, 32-34).

Placeboeffekten består ikke blot af én fysiologisk mekanisme, men af mange forskellige. Derfor er det nødvendigt at lede efter forskellige neurale mekanismer i forbindelse med forskellige sygdomme og i forskellige terapeutiske situationer. Det betyder, at placeboeffekten ikke kan påvirke alle sygdomme og tilstande i kroppen (Benedetti 2009, 38). Gruppen af sygdomme, som man ved, kan påvirkes af placeboeffekten, består af smerte, træthed, leddegigt, hovedpine, allergi, forhøjet blodtryk, søvnløshed, astma, kronisk fordøjelsesbesvær, depression og angst (Kaptchuk 2002, 820).

Der er tre overordnede faktorer, som har betydning for placeboeffekten.

For det første er *bevidst forventning* om en fremtidig begivenhed en af de helt centrale mekanismer, som udløser placeboeffekten. Forventningen om en fremtidig begivenhed involverer forskellige hjernemekanismer, som forbereder kroppen på den forventede begivenhed. Derfor er der sket en række processer i hjernen og kroppen, også selvom den forventede begivenhed ikke forekommer (Benedetti 2009, 39-40). Jo sikrere forventningen om fremtiden er, jo større placeboeffekt vil der forekomme. Derfor vil eksempelvis et verbalt udsagn, som skaber sikre forventninger til fremtiden, forårsage en større placeboeffekt, end et udsagn, som skaber usikre forventninger til fremtiden (Benedetti 2009, 66).

For det andet er placebo et læringsfænomen. Den grundlæggende læringsmekanisme er konditionering. En person lærer således, at når han spiser små hvide piller, så forsvinder hans hovedpine. Smertereduktionen sker i disse tilfælde på grund af det virksomme stof i pillen. Denne person bliver således konditioneret til at associere små hvide piller med smertereduktion på et *ubevidst* plan. Hvis denne person modtager en uvirksom pille, som ligner de piller, han er vant til at spise, så vil associationen udløse placeboeffekten, også selvom han bliver fortalt, at det er en uvirksom pille. Konditionering og forventning er ikke to adskilte mekanismer, for konditionering skaber forventning. Forskellen er dog, at mens forventning foregår på det bevidste plan, så kan konditionering også foregå på det *ubevidste* plan. En anden læringsmekanisme er social-læring. Det vil sige, at en person lærer fra en anden person gennem observation og imitation, hvad vedkommende skal forvente omkring fremtiden (Benedetti 2009, 42-46).

For det tredje bliver placeboeffekten lettere udløst hos nogle personer end hos andre. Den højeste placeboeffekt finder man hos folk, der er suggestible, altså letpåvirkelige eller godtroende. Noget forskning har vist en sammenhæng mellem visse personlighedstræk og placebo-følsomhed. Anden forskning har vist, at optimister er mere påvirkelige over for positiv placebo, mens pessimister er mere påvirkelige over for negativ placebo (såkaldt *nocebo*) (Benedetti 2009, 46-47).

Der forskes stadig intensivt i forholdet mellem krop og psyke og i placeboeffekten, for der er endnu meget forskerne ikke forstår. Det er derfor meget svært endeligt at afgøre, om og i hvilken grad placeboeffekten spiller ind på en given helbredelse. Med det i baghovedet vil jeg dog forsøge, på baggrund af ovenstående

redegørelse, at formulere en række kriterier, som kan hjælpe os med at afgøre, om placeboeffekten er en sandsynlig forklaring af en given helbredelse.

1. Tilhører sygdommen den gruppe af sygdomme, som kan påvirkes af placeboeffekten?
2. Forventer den syge at blive helbredt igennem forbønnen? Skaber den psykosociale kontekst forventning om at blive helbredt?
3. Er forbønnen og helbredelsen nøjagtigt sammenfaldende? Forventningen knyttes til den konkrete begivenhed, som er forbønshandlingen, og derfor aktiveres placeboeffekten umiddelbart som reaktion på denne begivenhed. Hvis der går timer eller dage mellem forbønnen og helbredelsen, så mindsker det kraftigt sandsynligheden for, at der er tale om en placeboreaktion udløst af forbønshandlingen.
4. Har den syge før modtaget forbøn? Hvis den syge før har modtaget en lignende forbøn uden at blive helbredt, så falder sandsynligheden for en placeboforklaring. Det rejser nemlig spørgsmålet om, hvorfor placeboeffekten ikke helbredte den syge ved de tidligere lejligheder, men har gjort det ved denne.

Jeg har udeladt konditionering som kriterium, da jeg har meget svært ved at se, hvordan en sådan konditionering skulle foregå omkring forbøn. Det kan dog ikke udelukkes, at det spiller ind. Jeg har også udeladt et kriterium omkring, hvor suggestibel den helbredte er, da det i praksis er for svært at vurdere.

3.3 Et taumatologiske argument fra mirakuløse helbredelser

Jeg har i dette afsnit overvejet, hvordan bedrag (be), selvbedrag (sb), spontan remission (sr) og placeboeffekten (pl) potentielt kan frembringe vidnesbyrd om mirakuløse helbredelser (e). På denne baggrund kan vi nu formulere et taumatologisk argument fra mirakuløs helbredelse:

$$\Pr\left(\frac{h_s}{e \& b}\right) = \frac{\Pr\left(\frac{e}{h_s \& b}\right) * \Pr\left(\frac{h_s}{b(\Pr(fe) \& \Pr(ae) \& \Pr(so))}\right)}{\Pr\left(\frac{e}{h_s \& b}\right) * \Pr\left(\frac{h_s}{b}\right) + \Pr\left(\frac{e}{h_n \& b(\Pr(be) \& \Pr(sb) \& \Pr(sr) \& \Pr(pl) \& \Pr\left(\frac{1}{b}\right))}\right) * \Pr\left(\frac{h_n}{b}\right)}$$

4 ANVENDELSE AF ET TAUMATOLOGISK ARGUMENT MED INTERVIEWS OM MIRAKULØS HELBREDELSE SOM EVIDENS

Jeg vil i dette afsnit vise, hvordan den formelle form at det taumatologiske argument kan anvendes i praksis. Som evidens har jeg samlet 11 interviews, som kan findes nedenfor under bilag. Jeg vil dog kun vurdere to af interviewene, da det er tilstrækkeligt til at vise, hvordan argumentet fungerer i praksis og da en vurdering af alle interviews er for omfattende i denne opgave.

4.1 Metode omkring interviews

Jeg har foretaget en række kvantitative interviews med henblik på denne opgave. Spørgsmål 3-35 (S3-35) er deskriptive og handler om hvad, hvor og hvornår. Først i S36-37 kommer der et mere kvalitativt element ind, da jeg her spørger til fortolkningen af oplevelsen. Mit mål har været at indsamle en række vidnesbyrd om mirakuløse helbredelser. Mit fokusområde har været Indre Mission og Pinsekirken, da man begge steder tror, at Gud kan og vil helbrede mennesker i dag, og man praktiserer forbøn for syge. Jeg tog kontakt til en række personer begge steder, som praktiserer forbøn for syge. De henviste mig til nogle af dem, de havde bedt for, der var blevet helbredt (interview B, C, D, H, I, J, K). I andre tilfælde blev jeg opsøgt af venner til den helbredte,

der havde hørt, at jeg søgte personer at interviewe, og som opfordrede mig til at tage kontakt til vedkommende (A, E, F, G). Jeg har så vidt muligt forsøgt at lave interviewet ansigt til ansigt (A, E, F, G, I, J), men i nogle tilfælde har det været nødvendigt, at lave det over telefonen (B, C, D, H, K). Ved interviewet brugte jeg et spørgeskema. Spørgsmålene kan findes ved de transskriberede interviews. Spørgsmålene forsøger at redegøre for begivenhedsforløbet (S8, 11, 17, 18, 24, 26, 35), vidner (S12-13, 18, 29, 33), diagnose (S9-12, 14-15, 30-35), forventninger (S7, 14-15, 18-21, 25, 27), oplevelsen (S19-28), samt vidnets baggrund (S3-7). Disse aspekter er på forskellig vis relevante for vurderingen af sandsynligheden af de ovenfor nævnte naturlige forklaringer. Jeg tilføjede desuden to mere fortolkende spørgsmål (S36-37) til sidst, da jeg var interesseret i, hvordan vidnet selv fortolkede og blev påvirket af oplevelsen. Interviewene er anonymiserede og de interviewede er tildelt et fiktivt navn. Interviewet blev optaget (undtaget B på grund af en teknisk fejl) på en lydfil og er transskriberet af mig. For at begrænse omfanget af de transskriberede interviews, har jeg valgt kun at transskribere det indhold, som jeg skønnede relevant for opgavens sigte. Jeg har desuden de fleste steder transskriberet således, at jeg har sammenfattet det relevante indhold. Interviewene i bilaget må således ikke læses som direkte citater. Som det fremgår af bilagene, er der en lang række ubesvarede spørgsmål. Det skyldtes en række grunde. For første kunne den interviewede nogle gange ikke huske nok til at besvare spørgsmålet. Det gjorde sig særligt gældende, hvis begivenheden lå adskillige år tilbage. For det andet besvarede den interviewede ikke altid det spørgsmål, der blev stillet. Dette opdagede jeg ofte først, da jeg skulle transskribere interviewet. For det tredje skønnede jeg i nogle tilfælde, at det var unødvendigt at stille spørgsmålet, da jeg ikke mente, at det ville bidrage med relevant information.

4.2 Anvendelse af argumentet

4.2.1 Vurdering af interview G

Argumentet med interview G som evidens:

$$\Pr\left(\frac{h_s}{e_G \& b}\right) = \frac{\Pr\left(\frac{e_G}{h_s \& b}\right) * \Pr\left(\frac{h_s}{b(\Pr(\text{fenl}) \& \Pr(\text{ae}) \& \Pr(\text{so}))}\right)}{\Pr\left(\frac{e_G}{h_s \& b}\right) * \Pr\left(\frac{h_s}{b}\right) + \Pr\left(\frac{e_G}{h_n \& b(\Pr(\text{be}) \& \Pr(\text{sb}) \& \Pr(\text{sr}) \& \Pr(\text{pl}) \& \Pr\left(\frac{1}{b}\right))}\right) * \Pr\left(\frac{h_n}{b}\right)}$$

Når teoremet skal tilskrives værdier, kan det omskrives til en matematisk formel:

$$x_G = \frac{y * \text{fenl}_s * \text{ae}_s * \text{so}_s}{y * \text{fenl}_s * \text{ae}_s * \text{so}_s + (1 - ((1 - \text{be}) * (1 - \text{sb}) * (1 - \text{sr}) * (1 - \text{pl}) * \text{sl})) * \text{fenl}_n * \text{ae}_n * \text{so}_n}$$

For overskuelighedens skyld har jeg lavet et skema som viser forkortelserne, deres betydning, faktorens værdi samt begrundelsen for værdien, som har været diskuteret ovenfor.

Forkortelse	Betydning	Værdi	Begrundelse
x_G	$\Pr(h_s/e_G \& b)$		
y	$\Pr(e/h_s \& b)$	1	h_s kan forklare alle mirakuløse helbredelser.
fenl_s	Forudgående erfaringer af naturens lovmæssighed	1, 0,1 eller 0,00001	Hvis Price's argument accepteres tilskrives 1, hvis Swinburne og Earman's argument accepteres tilskrives en lav men potentiel overkommelig værdi, hvis Humes argument accepteres tilskrives en ekstremt lav værdi. Jeg vælger i det følgende at følge Swinburne og Earman og tilskrive en overkommelig værdi, som jeg bestemmer til at være 0,1.
ae_s	Anden evidens	1	Denne faktor tages der ikke højde for i denne opgave. (se 2.3)

so _s	Simplicitet og omfang	1	Skal være identisk med so _n , hvis argumentet accepteres, om at simplicitet og omfang for h _s og h _n ophæver hinanden. (se 2.3)
fen _n	Forudgående erfaringer af naturens lovmæssighed	1	Der er intet i dette som strider mod h _n .
ae _n	Anden evidens	1	Se 2.3
so _n	Simplicitet og omfang	1	Se 2.3

Kernen i argumentet er vurderingen af de naturlige forklaringer. Det må tilstræbes at foretage denne vurdering ud fra objektive kriterier, men det bliver tydeligt, at det er umuligt, at undslippe subjektivitet i vurderingen. Det gælder i særdeleshed, når der skal tilskrives eksakte værdier til teoremet. Essensen i dette afsnit er altså i højere grad at vise, hvordan argumentet fungerer, end at tilskrive de objektivt set korrekte værdier, hvilket ville kræve en meget større diskussion.

Forkortelse	Betydning	Værdi	Begrundelse
be	Bedrag	0	<ol style="list-style-type: none"> 1) Interviewet blev foretaget ansigt til ansigt (G1⁶) og Georg forekom mig at være troværdig.⁷ 2) Der har været adskillige vidner til hans sygdom (G12, 13) og helbredelse (G18).⁸ 3) Vidnet kan have haft sociale interesser i at opfinde vidnesbyrdet. Det er dog svært at forestille sig, hvordan det skulle kunne lade sig gøre, når der har været adskillige vidner både til hans sygdom og hans helbredelse.
sb	Selvbedrag	0,1	<ol style="list-style-type: none"> 1) Begivenheden ligger 4 år tilbage (G2, 17). Det er dog svært at forestille sig, hvilke detaljer han ubevidst skulle have ændret eller udeladt, som kunne have afgørende betydning. 2) Der har været adskillige andre vidner (G12, 13). 3) Georg er en ung mand af almen dannelse (G3, 4, 5).
sr	Spontan remission	0,1	<ol style="list-style-type: none"> 1) Nej. 2) Det er svært at sige noget præcist om sandsynligheden for spontan remission, da der ikke forelægger nogen præcis diagnose (G9, 12). To faktorer taler imod spontan remission. For det første led han af sygdommen i 5 år (G11) og oplevede ingen tegn på bedring (G15). For det andet var han ikke i behandling (G14).

⁶ Interview G, spørgsmål 1.

⁷ Punktstillingen henviser til kriterierne i afsnit 3.1 og 3.2.

⁸ Ved ingen af interviewene har jeg opsøgt andre vidner for at bekræfte vidnets beretning. Dette kunne have været gjort i en mere omfattende undersøgelse for at øge vidnesbyrdets historiske troværdighed. Min overbevisning er dog, at langt de fleste fortæller sandheden, og at bedragere derfor ikke er det største problem for et taumatologisk argument. Jeg har derfor konsekvent valgt at tilskrive bedrag en lav sandsynlighed.

			<p>3) Næppe, da han ikke var kristen inden (G6).⁹</p> <p>4) Helbredelsen var nøjagtig samtidig med forbønnen (G18, 26). Det er således svært at forestille sig, at der ikke skulle være en sammenhæng mellem forbønnen og helbredelsen.</p>
pl	Placebo	0,2	<p>1) Vi ved ikke nok om selve sygdommen til at afgøre, om den er placebopåvirkelig (G9, 12). Smerte er meget påvirkelig af placebo (G10, 20, 30)</p> <p>2) Georg havde ikke nogen forventning om at blive helbredt. Han havde tværtimod en forventning om ikke at blive helbredt (G18, 20, 21).</p> <p>3) Helbredelsen og forbønnen var sammenfaldende (G18).</p> <p>4) Næppe, da han ikke var kristen inden (G6). Hvis forventning accepteres som en nødvendig forudsætning for placebo, så må faktoren tilskrives en lav værdi, selvom 1, 3 og 4 muliggør placebo som forklaring.</p>
sl	Pr(l/b). Sandsynligheden for, at de relevante naturlove er de sande love.	0,5	<p>Denne faktor er klart den sværeste at vurdere og er i højere grad end de andre en subjektiv vurdering. Spørgsmålet er, om de her skitserede love og mekanismer for spontan remission og placebo er de sande love. Det er svært at forestille sig, hvilke love der skulle være anderledes for at øge sandsynligheden for spontan remission som forklaring. Det er dog noget andet med psyko-somatiske forklaringer som placeboeffekten. Der er stadig meget, vi ikke ved om forholdet mellem krop og psyke. Det kan derfor ikke udelukkes, at man engang i fremtiden vil finde en mekanisme, som, når den aktiveres af eksempelvis en forbønshandling, kan forårsage en helbredelse, selvom vedkommende ikke har en bevidst forventning om det. Om det er sandsynligt, at der vil fremkomme en sådan forklaring engang i fremtiden er enormt svært at vurdere. Jeg har derfor valgt at tilskrive 0,5, da det betyder agnosticisme.</p>

Jeg har nu alle værdierne jeg skal bruge, for at udregne argumentet.

$$\frac{1 * 0,1 * 1 * 1}{1 * 0,1 * 1 * 0,5 + (1 - (1 - 0) * (1 - 0,1) * (1 - 0,1) * (1 - 0,2) * 0,5) * (1 * 1 * 1)} = 0,13$$

Der er således 13% sandsynlighed for h_s , mens der omvendt er 87% for h_n på baggrund af den evidentielle værdi af interview G og vores baggrundsviden.

⁹ Der burde have været et spørgsmål spørgeskemaet, som direkte spurgte ind til dette, men jeg havde ikke tænkt på vigtigheden af dette element, da jeg lavede spørgeskemaet.

4.2.2 Vurdering af interview C

Jeg kan nu fortsætte og vurdere endnu et stykke evidens. Den første vurdering er nu blevet en del af min baggrundsviden, hvorpå jeg bygger den næste vurdering:

$$\Pr\left(\frac{h_s}{e_c \& b}\right) = \frac{\Pr\left(\frac{e_c}{h_s \& b}\right) * \Pr\left(\frac{h_s}{b(\Pr\left(\frac{h_s}{e_c \& b}\right))}\right)}{\Pr\left(\frac{e_c}{h_s \& b}\right) * \Pr\left(\frac{h_s}{b}\right) + \Pr\left(\frac{e_c}{h_n \& b(\Pr(be) \& \Pr(sb) \& \Pr(sr) \& \Pr(pl) \& \Pr(\frac{1}{b}))}\right) * \Pr\left(\frac{h_n}{b}\right)}$$

Da den første vurdering indeholder fenl, ae og so, kan vi forsimpler den matematiske formel:¹⁰

$$x_c = \frac{y * x_G}{y * x_G + (1 - ((1 - be) * (1 - sb) * (1 - sr) * (1 - pl) * sl)) * (1 - x_G)}$$

Forkortelse	Betydning	Værdi	Begrundelse
be	Bedrag	0	<ol style="list-style-type: none"> Christian forekom mig at være troværdig, selvom det er svært at vurdere over telefonen (C1). Der har været mange vidner til hans sygdom (C12, 13). Der var en lille gruppe samlet under forbønnen. Der var ingen vidner til selve helbredelsen (C18). Jeg har været i kontakt med kvinden, der bad for Christian. Hendes beretning stemmer overens med Christians vidnesbyrd. Vidnet kan have haft sociale interesser i at opfinde vidnesbyrdet. Det er dog svært at forestille sig, hvordan det skulle kunne lade sig gøre, når der har været adskillige vidner både til hans sygdom og hans raske tilstand.
sb	Selvbedrag	0,1	<ol style="list-style-type: none"> Begivenheden ligger 5 år tilbage (C2, 17). Det er dog svært at forestille sig, hvilke detaljer han ubevidst skulle have ændret eller udeladt, som kunne have afgørende betydning. Der har været adskillige andre vidner (C12, 13, 18). Christian er en moden mand af almen dannelse (C3, 4, 5).
sr	Spontan remission	0	<ol style="list-style-type: none"> Spontan remission er ikke en mulighed for denne sygdom, da den er uhelbredelig (C14, 15). Der er dog heller ikke tale om, at ryggen blev helbredt, men at smerterne forsvandt (C30, 32). Spørgsmålet er så, hvad sandsynligheden er for, at smerterne forsvinder uden, at ryggen bliver helbredt. Smerte er en naturlig reaktion på, at der er noget galt med

¹⁰ Da h_s og h_n er gensidigt uforenelige, kan vi desuden reducere $\Pr(h_n/b)$ til $1 - \Pr(h_s/b)$.

			ryggen. Derfor er det højst usædvanligt, at smerten forsvinder, uden at ryggen helbredes. Da smerte forekommer i hjernen, giver det bedre mening at forstå denne begivenhed i lyset af placebo nedenfor.
pl	Placebo	0,1	<ol style="list-style-type: none"> 1) Placeboeffekten ville ikke kunne helbrede Christians ryg (som ikke blev helbredt), men den ville kunne påvirke hans smerteoplevelse, da smerte i høj grad kan påvirkes af placeboeffekten (C10). 2) Christian havde ingen forventning om at blive helbredt (C21). 3) Forbønnen og helbredelsen var ikke sammenfaldende. Christian havde smerter natten igennem, og først om morgenen var smerterne væk (C18). Dette taler kraftigt imod placebo som forklaring. 4) Han har ikke før modtaget forbøn (C21).
sl	Pr(l/b). Sandsynligheden for, at de relevante naturlove er de sande love.	0,5	Samme begrundelse som ovenfor.

Jeg kan nu opdatere min tro på h_n og h_s på baggrund af interview C.

$$\frac{1 * 0,13}{1 * 0,13 + (1 - ((1 - 0) * (1 - 0,1) * (1 - 0) * (1 - 0,1) * 0,5)) * (1 - 0,13)} = 0,20$$

Det betyder at sandsynligheden for h_s er 20% og sandsynligheden for h_n er 80%. Sandsynligheden for supranaturalisme er altså steget på baggrund af interview C, selvom den stadig er under 50%, hvilket betyder, at det på baggrund af denne begrundelse ikke er rationelt at tro den. Jeg har dog kun vurderet to af de 11 interviews. Hvis alle interviewene havde været vurderet, er det muligt, at sandsynligheden havde oversteget 50%. Argumentets styrke ligger altså i det akkumulative element. I lyset af Keeners påstand om, at der findes millioner af vidnesbyrd om mirakuløs helbredelse, er det taumatologiske argument altså et stærkt argument imod naturalisme. Argumentets svaghed er, at det er provisorisk. Vi opnår hele tiden ny viden om kroppen og om forholdet mellem krop og sind, og derfor må det akkumulerede argument hele tiden revideres.

5 VURDERING AF DET TAUMATOLOGISKE ARGUMENT

Det er altså muligt at opstille et induktivt argument for supranaturalisme og dermed imod naturalisme. Argumentet, som jeg har kaldt det taumatologiske argument, kan, som jeg har vist, opstilles via bayes teorem. Bayes teorem gør det klart, at der er en række faktorer, som skal vurderes for at en konklusion kan nås. Vurderingen af disse faktorer må tilstræbe objektivitet, men det subjektive element kan ikke undgås, og nogle gange kan det få stor betydning for konklusionen. Når jeg vurderer at sandsynligheden for en placeboforklaring af interview G er 0,2, fordi Georg ikke forventede at blive helbredt, så kunne værdien også have været 0,001 eller 0,4. Logisk set kræves der ikke andet end, at jeg tilskriver en værdi, som er mindre en 0,5. Tildeling af en konkret værdi bliver altså en løs vurdering baseret på intuition og opvejning af argumenter. Konsekvensen er, at det taumatologiske argument ikke er et formelt bevis. Det kan dog stadig have stor overbevisningskraft. Som en del af interviewet spurgte jeg, hvad helbredelsen havde betydet for de

helbredtes tro (S37). Fire af dem fortalte, at deres tro var blevet styrket af oplevelsen (A, E, I, K). En af dem oplevede at vende tilbage til oplevelsen, når han tvivlede, for at styrke troen (A). En anden fik større frimodighed til at bede om helbredelse for andre (B). En tredje fik et ønske om at blive missionær (D). To omtalte oplevelsen som et bevis (C, G). Én omtalte den som et tegn, der betød, at hun var nødt til at tro (F). To, en ateist og en kulturkristen, blev kirkekristne som konsekvens af oplevelsen (G, K). I praksis har argumentet altså stor betydning for nogle mennesker. Det betyder ikke, at de opstiller argumentet på et formelt logisk plan, som i denne opgave. I praksis sker det intuitivt. De har selv oplevet den mirakuløse helbredelse, og derfor er vidnets troværdighed maksimal. Helbredelsen bryder med deres forståelse af naturlovene, som de har dannet på baggrund af deres (i nogle tilfælde mangeårige) erfaring med sygdommen. Disse to faktorer danner et argument, som i høj grad påvirker graden af deres tro. Der er dog også to af de interviewede, hvis tro ikke i særlig høj grad er blevet påvirket (H, J). Den ene svarer, at helbredelsen var i naturlig forlængelse af hendes tro (H). Man kan også sige, at for hende var sandsynligheden for supranaturalisme i forvejen så høj på baggrunds af hendes baggrundsviden, at denne nye evidens ikke havde den store betydning for hendes tro.

KONKLUSION

Jeg har i denne opgave vist, at det er muligt at opstille et induktivt argument for supranaturalisme og dermed imod naturalisme ud fra fænomenet omkring mirakuløse begivenheder. Dette argument har jeg kaldt det taumatologiske argument. Jeg har forsøgt at bruge argumentet til at bekræfte den supranaturalistiske hypotese, som hævder, at nogle begivenheder har en overnaturlig årsag. Dermed har argumentet været imod den naturalistiske hypotese, som hævder, at alle begivenheder har en naturlig årsag. Jeg har i afsnit 1 redegjort for bayes teorem og brugt det til at give argumentet en logisk struktur. I afsnit 2 udfoldede jeg argumentet ved at undersøge debatten omkring mirakler og Humes argument imod mirakler. Denne undersøgelse viste, at argumentet må indeholde en række faktorer, som tager højde for vidnesbyrdets troværdighed, naturlovene og miraklets iboende sandsynlighed. I afsnit 3 og 4 undersøgte jeg overordnet, hvordan man kunne opstille og anvende et taumatologisk argument fra mirakuløse helbredelser. I afsnit 3 undersøgte jeg nogle naturlige forklaringer af vidnesbyrd om mirakuløse helbredelser. Det gjorde jeg ved at se på bedrag, selvbedrag, spontan remission samt placeboeffekten. Jeg opstillede en række kriterier, som udgjorde et grundlag for vurderingen i afsnit 4. I afsnit 4 redegjorde jeg for den indsamlede empiri. Dernæst anvendte jeg argumentet med to af interviewene som evidens. Jeg viste, at argumentet kan bruges, og hvordan resultatet i høj grad afhænger af, hvilken evidens der vurderes, hvordan denne evidens vurderes, hvor megen evidens der vurderes samt hvordan den iboende sandsynlighed vurderes. I afsnit 5 gav jeg en kort vurdering af argumentet. Argumentet må tilstræbe objektivitet, men kan ikke undslippe subjektive vurderinger. Det betyder, at argumentet ikke er et bevis men har potentialet til at ændre individers verdensbillede.

LITTERATURLISTE

Basinger, David (2011): "What is a miracle?", i: *The Cambridge Companion to Miracles*, s. 17-35, red. Graham H. Twelftree, Cambridge: Cambridge University Press. URL = <http://dx.doi.org/10.1017/CCOL9780521899864.002> [Set 15/12-2014].

Bayesian-inference.com: URL = <http://www.bayesian-inference.com/bayes> [Set 12/1-15].

Benedetti Fabrizio (2009): *Placebo effects: Understanding the mechanisms in health and disease*, New York: Oxford University Press.

Earman, John (2002): "Bayes, Hume, Price, and Miracles", s. 91-110 i: *Bayes's Theorem* red. Richard Swinburne, Oxford: Oxford University Press.

Hitchcock, Christopher (2010): "Probabilistic Causation" i: *The Stanford Encyclopedia of Philosophy* (Winter 2012 Edition), red. Edward N. Zalta, URL = <http://plato.stanford.edu/archives/win2012/entries/causation-probabilistic/> [Set 27/1-15].

Hume, David (1777): "Of Miracles", i: *Enquiry Concerning Human Understanding*, gengivet i: *Hume's Abject Failure: The Argument Against Miracles* (2000), red. J. Earman, New York: Oxford University Press.

Kaptchuk, Ted J. (2002): "The Placebo Effect in Alternative Medicine: Can the Performance of a Healing Ritual Have Clinical Significance?" i: *Annals of Internal Medicine*, vol. 136, num. 11: s. 817-825.

Keener, Craig (2011): *Miracles: The Credibility of the New Testament Accounts*, Michigan: Baker Academics.

Mackie, John (1982): *The Miracle of Theism*, Oxford: Oxford University Press.

McGrew, Timothy (2014): "Miracles", i: *The Stanford Encyclopedia of Philosophy* (Winter 2014 Edition), red. Edward N. Zalta, URL = <http://plato.stanford.edu/archives/win2014/entries/miracles/> [Set 15/12-2014].

Paldam, Ella (2013): "Mirakuløs helbredelse: Forventninger flytter bjerge blandt karismatiske kristne i Danmark" s. 126-131 i: *Religion i Danmark 2013: En e-årbog fra Center for Samtidsreligion 5. årgang*, Aarhus: Center for samtidsreligion. URL = http://samtidsreligion.au.dk/fileadmin/Samtidsreligion/Religion_i_Danmark/2013_e-aarvog/Rel-DK-2013MVN30april.pdf [Set 19/12-2014].

Swinburne, Richard (2002): "Introduction" s. 1-20 i: *Bayes's Theorem* red. Richard Swinburne, Oxford: Oxford University Press.

Swinburne, Richard (2004): *The Existence of God*, Oxford: Oxford University Press.

Sober, Elliott (2002): "Bayesianism – its scope and limits" s. 21-38 i: *Bayes's Theorem* red. Richard Swinburne, Oxford: Oxford University Press.

BILAG

Interview A: Anders

	Information	
1	Interviewform	Ansigt til ansigt
2	Dato for interview	4/9-14
3	Alder	27
4	Uddannelse	BA.theol.
5	Arbejde	Studerende
6	Er han kristen?	Ja
7	Hvilken kirkeretning tilhører han?	Indre Mission
	Før helbredelsen	
8	Hvornår blev han syg?	Maj 2013
9	Hvilken sygdom led han af inden han blev helbredt?	Hyperhidrosis
10	Hvilke symptomer oplevede han?	Venstre håndled svedte uhæmmet i perioder. Sveden opstod uprovokeret og ikke på grund af varme eller aktivitet. Et svedudbrud varede almindeligvis 30-60 min.
11	Hvor længe led han af sygdommen?	Fra 10-11 års alderen (1997), ca. 15 år.
12	Har en læge eller en anden kvalificeret person bekræftet at han havde denne sygdom?	Har været ved læge og speciallæge. Er blevet brugt som case på denne sygdom for forskere. Derfor har en del læger været inde over sygdomsforløbet.
13	Kan venner eller familie bekræfte at han led af sygdommen?	Ja.
14	Var han i et behandlingsforløb?	Ja. Har af flere omgange modtaget botox-behandling. Det har haft effekt på symptomerne, men ikke fjernet

		<p>sygdommen, som vender tilbage igen nogle år efter behandlingen.</p> <p>Ved helbredelsestidspunktet havde han modtaget en botox-behandling for ca. 2-3 år siden (2010) og det var snart tid til at han skulle have en ny.</p>
15	Var der udsigter til at han på et tidspunkt ville blive rask?	Nej. Lægerne kunne ikke forklare hvad årsagen til sygdommen var. Den eneste man kunne gøre var at behandle symptomerne med botox.
	Selve helbredelsen	
17	Hvornår fandt helbredelsen sted?	Udflytterfest med 30-40 venner. Anders sad og snakkede med en ven om lidt af hver og mærkede at hans håndled begyndte at svede. Han fortalte vennen om sygdommen.
18	Hvor var han og hvad skete der?	Afslappet feststemning.
19	Hvordan var stemningen omkring ham?	
20	Hvordan havde han det inden helbredelsen?	Normalt. Kunne genkende følelsen af, at hans håndled snart ville begynde at svede.
21	Havde han en forventning om at blive helbredt?	Nej. Anders har modtaget forbøn for sygdommen før, hvor der ikke skete noget. Anders mente ikke at det kunne skade at de forsøgte at bede for det igen.
22	Hvad sagde forbederen til ham inden helbredelsen?	
23	Var der noget, han skulle gøre for at blive helbredt?	
24	Hvordan bad man for ham?	De sad 5 og Anders startede med kort at fortælle om sygdommen. De lagde alle hænderne på Anders og en af dem bad højt. Bønnen blev afbrudt undervejs og Anders blev spurgt om han kunne mærke noget.
25	Hvad blev der sagt i bønnen?	Skiftevis tak, stilhed og forbøn. Han kan ikke huske det præcist.

26	Hvor længe bad man for ham?	10-15 min.
27	Vil han beskrive sig selv som aktiv eller passiv, mens der blev bedt for ham?	Anders forsøgte selv at bede med og fordybe sig i det som skete.
28	Hvad oplevede han i sin krop, da der blev bedt for ham?	Anders oplevede at hans venstre håndled "tørrede ud". Det var en velkendt følelse og markerede at et svedudbrud var ved at være til ende.
29	Var der andre til stede, som kan bekræfte det, som skete?	Hans venner.
	Efter helbredelsen	
30	Hvordan vidste han, at han var blevet helbredt?	Anders kunne mærke at svedudbruddet stoppede mens de bad, men var i de efterfølgende dage usikker på, om han var blevet helbredt. Normalt ville han have fået et nyt svedudbrud dagen efter, men da der til hans overraskelse var gået tre dage uden udbrud, begyndte Anders at omtale sig selv som helbredt. Siden da har han ikke haft nogle svedudbrud og han er ikke blevet behandlet med botox i de 4 år der er gået siden helbredelsen.
31	Kunne han gøre noget efter helbredelsen, som han ikke kunne inden?	
32	Forsvandt sygdommen fuldstændigt?	Ja, men Anders oplever nogle gange at det føles som om han skal få et svedudbrud, men det kommer ikke eller kun meget lidt sammenlignet med tidligere. Han er dog usikker på om dette er naturligt for kroppen eller stammer fra en meget svækket sygdom. Han kan ikke huske hvordan det var før han blev syg.
33	Har en læge eller en anden kvalificeret person bekræftet, at han er blevet rask?	Nej
34	Hvordan reagerede lægen på, at han var blevet rask?	
35	Er sygdommen vendt tilbage?	Nej

	Fortolkning	
36	Hvordan forklarer han det, som skete?	Konkret bønnesvar med øjeblikkelig virkning. Påmindelse om hvad bøn kan gøre. Anfægtende at der ikke er nogen garanti forbundet med bønnen. Tænker, hvorfor får ikke alle lov til at opleve at blive helbredt. Undrer sig over hvorfor Gud har helbredt ham for noget sved, mens der er dødeligt syge som ikke bliver helbredt.
37	Hvordan har det at blive helbredt påvirket hans tro?	Han vender nogle gange tilbage til det, når han er allermost anfægtet og tvivler på Gud. Der er noget beroligende ved at han mærkede noget og at Gud greb konkret ind i hans liv. Så konkret at han kunne mærke det på sin egen krop. Gud har aldrig før været så konkret i hans liv. Han syntes det er ærgerligt at den oplevelse ikke står endnu stærkere for ham og at det ikke er en større del af hans historie om sig selv. Han synes, at det var en stor oplevelse, at det som forskerne ikke kunne gøre, det kunne Gud gøre.

Interview B: Bent

På grund af en teknisk fejl blev interviewet ikke optaget. Svarene nedenfor er rekonstrueret efter min hukommelse.

	Information	
1	Interviewform	Over telefon
2	Dato for interview	7/10-14
3	Alder	50erne
4	Uddannelse	Diakonhøjskolen
5	Arbejde	Indremissionær i Indre Mission
6	Er han kristen?	Ja
7	Hvilken kirkeretning tilhører han?	Indre Mission

	Før helbredelsen	
8	Hvornår blev han syg?	Mens han læste på diakonhøjskolen for over 20 år siden. En aften bad han knælende og faldt i søvn i den stilling. Da han vågnede blev han forskrækket og han bevægede sig på en måde, som resulterede i et forstuvet knæ.
9	Hvilken sygdom led han af inden han blev helbredt?	Forstuvet knæ.
10	Hvilke symptomer oplevede han?	Stærke smerter. Måtte bruge krykker, da han ikke kunne støtte på knæet.
11	Hvor længe led han af sygdommen?	Kun ganske kort tid.
12	Har en læge eller en anden kvalificeret person bekræftet at han havde denne sygdom?	Nej.
13	Kan venner eller familie bekræfte at han led af sygdommen?	Ja. Det var tydeligt siden han brugte krykker. Han meddelte at han ikke kunne tage med på diakonhøjskolens studietur, som var kort tid efter.
14	Var han i et behandlingsforløb?	Nej.
15	Var der udsigter til at han på et tidspunkt ville blive rask?	Ikke inden studieturen.
	Selve helbredelsen	
17	Hvornår fandt helbredelsen sted?	Kort tid efter han pådrog sig forstuvningen og et par dage inden han skulle på studietur.
18	Hvor var han og hvad skete der?	Han befandt sig i en bil og snakkede med en ven.
19	Hvordan var stemningen omkring ham?	Han beklagede sig til vennen over at han ikke kunne komme med på studieturen og at han havde forstuvet knæet.
20	Hvordan havde han det inden helbredelsen?	

21	Havde han en forventning om at blive helbredt?	Nej.
22	Hvad sagde forbederen til ham inden helbredelsen?	Intet. De snakkede ikke om forbøn og forbederen spurgte ikke om lov.
23	Var der noget, han skulle gøre for at blive helbredt?	
24	Hvordan bad man for ham?	Vennen lagde hånden på hans knæ. Han opfattede det som en omsorgshandling - ikke som forbøn. Forbøn med håndspålæggelse var ikke almindeligt i hans kredse.
25	Hvad blev der sagt i bønnen?	Vennen bad uden lyd.
26	Hvor længe bad man for ham?	Få sekunder.
27	Vil han beskrive sig selv som aktiv eller passiv, mens der blev bedt for ham?	Uvidende.
28	Hvad oplevede han i sin krop, da der blev bedt for ham?	At smerterne straks og helt forsvandt. Han blev så overrasket at han udbrød: "Hvad skete der?" Vennen svarede: "Jeg bad for dig." "På et tidspunkt lagde han en medfølelse hånd på mit dumme knæ. Straks gik der en varme gennem knæet, og jeg mærkede, hvordan smerterne efter få sekunder havde trukket sig tilbage." ¹¹
29	Var der andre til stede, som kan bekræfte det, som skete?	Vennen.
	Efter helbredelsen	
30	Hvordan vidste han, at han var blevet helbredt?	Smerterne var væk og han kunne gå uden krykker.

¹¹ Vedkommende har allerede før stået offentligt frem med sin oplevelse og havde derfor intet behov for at være anonym. Jeg har derfor valgt at citere Indre Missions Tidende nr. 40, 161. årgang, s. 16, hvor han beretter om sin oplevelse.

31	Kunne han gøre noget efter helbredelsen, som han ikke kunne inden?	Gå uden krykker og smerter.
32	Forsvandt sygdommen fuldstændigt?	Ja.
33	Har en læge eller en anden kvalificeret person bekræftet, at han er blevet rask?	Nej.
34	Hvordan reagerede lægen på, at han var blevet rask?	
35	Er sygdommen vendt tilbage?	Den vendte tilbage få dage efter han kom hjem fra studieturen. Det var samme smerte samme sted. Smerten var dog ikke nær så kraftig denne gang. Denne gang forsvandt smerterne først helt efter godt to år.
	Fortolkning	
36	Hvordan forklarer han det, som skete?	
37	Hvordan har det at blive helbredt påvirket hans tro?	Det har givet større frimodighed til at bede for folk om helbredelse. Han har selv oplevet, at folk, som han har bedt for, er blevet helbredt.

Interview C: Christian

	Information	
1	Interviewform	Over telefon
2	Dato for interview	8/10-14
3	Alder	57
4	Uddannelse	Elektriker, selvstændig i landbruget
5	Arbejde	Førtidspensionist
6	Er han kristen?	Ja

7	Hvilken kirkeretning tilhører han?	Evangelisk Luthersk Mission
	Før helbredelsen	
8	Hvornår blev han syg?	Christians sygdom begyndte i teenageårene i folkeskolen, hvor han blandt andet fik ondt i ryggen af at sidde på en stol.
9	Hvilken sygdom led han af inden han blev helbredt?	Han led af Scheuermann, det vil sige en blød ryghvirvel, som i teenageårene gjorde hans ryg skæv. Det udviklede sig til slidgigt i de senere år. Der kom også en udbuling på en prolaps.
10	Hvilke symptomer oplevede han?	Han har haft rygsmerter hele livet og var til sidst nærmest invalideret og kunne ikke arbejde. Når smerten var værst oplevede han dårlig smag i munden, ikke at kunne stå, kvalme og rystelser i kroppen. Han gik med krykker.
11	Hvor længe led han af sygdommen?	Det er ca. 5 år siden han blev helbredt, så det har været omkring 40 år.
12	Har en læge eller en anden kvalificeret person bekræftet at han havde denne sygdom?	Ja.
13	Kan venner eller familie bekræfte at han led af sygdommen?	Ja.
14	Var han i et behandlingsforløb?	I en periode, men det blev afsluttet fordi der ikke var noget at gøre. Der blev ikke på noget tidspunkt forsøgt behandling ud over smertebehandling.
15	Var der udsigter til at han på et tidspunkt ville blive rask?	Nej. Den skæve ryg kan ikke rettes op og slidgigt kan ikke behandles.
	Selve helbredelsen	
17	Hvornår fandt helbredelsen sted?	27. okt. 2009
18	Hvor var han og hvad skete der?	Forkynderkursus på Børkop Højskole (Indre Missions Bibelskole). En lille gruppe var samlet til et bedemøde. En kvinde spurgte om hun måtte lægge hånden på Christian.

		<p>Christian var skeptisk over for håndspålæggelse, da han forbandt det med pinsekirken og nyreligiøse miljøer, men gav alligevel kvinden lov. Han mærkede ingen forskel, da hun og de andre bad for ham. (Kvinden fortalte ham dagen efter at hun havde mærket et stikkende fornemmelse i hænderne mens hun bad for ham.)</p> <p>Han gik op på sit værelse dybt frustreret. Almindeligvis måtte han op én eller to gange hver nat og gå rundt på krykkerne, for at få gang i ryggen og dermed mindske smerterne. Det var han også denne nat. Normalt når han om morgenen stak benene ud af sengen, så fik han stærke smerter. Det gjorde han ikke denne morgen. Han mærkede ingenting til smerten, som var forsvundet. Over de næste dage skulle han finde ud af om smerten ville vende tilbage. Først aflagde han krykkerne. Dernæst begyndte han at gå hurtigere og hurtigere op ad trapper. Han gjorde en masse små ting, som han ikke havde kunnet gøre de sidste par år. I løbet af de næste 2-3 uger trappede han ud af den smertestillende medicin, som han tog.</p> <p>Forbederen og en anden havde været oppe kl 4 om natten og havde ligget på knæ og bedt om, at Christian måtte blive helbredt. Christian mener, at det var cirka samtidig med, at han havde været oppe og gå omkring for at dulme smerterne.</p>
19	Hvordan var stemningen omkring ham?	
20	Hvordan havde han det inden helbredelsen?	Store smerter i kroppen.
21	Havde han en forventning om at blive helbredt?	Han havde ingen forventning om at blive helbredt. Ellers ville han have opsøgt det tidligere.
22	Hvad sagde forbederen til ham inden helbredelsen?	Hun sagde intet bortset fra, at hun spurgte om lov.
23	Var der noget, han skulle gøre for at blive helbredt?	Nej.
24	Hvordan bad man for ham?	Håndspålæggelse.
25	Hvad blev der sagt i bønnen?	
26	Hvor længe bad man for ham?	

27	Vil han beskrive sig selv som aktiv eller passiv, mens der blev bedt for ham?	
28	Hvad oplevede han i sin krop, da der blev bedt for ham?	Han var følelsesmæssigt påvirket, så han græd.
29	Var der andre til stede, som kan bekræfte det, som skete?	Forbederen og de andre i bedegruppen.
	Efter helbredelsen	
30	Hvordan vidste han, at han var blevet helbredt?	Smerten forsvandt.
31	Kunne han gøre noget efter helbredelsen, som han ikke kunne inden?	Mange små ting. Han skulle blandt andet lære, hvordan man sidder på en stol, for det havde han ikke kunnet i mange år.
32	Forsvandt sygdommen fuldstændigt?	Nej. Samme symptomer som før helbredelsen men uden smerter. Symptomerne med at han nogle gange ryster, ikke kan stå eller får kvalme er der stadig i nogen grad, men uden smerte. Når han arbejder hårdt så kan han begynde at ryste og få kvalme, men ingen smerter.
33	Har en læge eller en anden kvalificeret person bekræftet, at han er blevet rask?	Han har ikke været ved læge efter han blev helbredt. Han har fået nogle andre smerter i kroppen, som han har haft lægen til at kigge på. Han forestiller sig, at det svarer til når raske har ondt i ryggen på grund af overbelastning. Det er en anden smerte, et andet sted og af en anden intensitet.
34	Hvordan reagerede lægen på, at han var blevet rask?	
35	Er sygdommen vendt tilbage?	Ikke smerterne.
	Fortolkning	
36	Hvordan forklarer han det, som skete?	Gud har helbredt ham for smerterne, men ikke hans fysiske krop.

37	Hvordan har det at blive helbredt påvirket hans tro?	<p>Han omtalte det i begyndelsen som et bevis på Guds eksistens, som han havde fået fra Gud. Nu hvor helbredelsen er kommet på afstand, så oplever han samme tvivl og usikkerhed som mange andre mennesker. Han forsøger at søge tilbage til oplevelsen og derved styrke sin tro.</p> <p>Han er blevet mere åben for forbøn om helbredelse og ønsker, at det skal udbredes mere i hans kirkelige omgangskreds.</p>
----	--	--

Interview D: Denice

N.B.: Interviewet blev besværliggjort af, at hun stadig var ved at lære dansk, og hun derfor nogle gange var svær at forstå.

	Information	
1	Interviewform	Over telefon
2	Dato for interview	9/10-14
3	Alder	21
4	Uddannelse	Ingen
5	Arbejde	Lærer dansk
6	Er hun kristen?	Ja
7	Hvilken kirkeretning tilhører hun?	Frikirke
	Før helbredelsen	
8	Hvornår blev hun syg?	Måske fra fødslen, måske engang da hun var meget lille.
9	Hvilken sygdom led hun af inden hun blev helbredt?	Døv på det ene øre. Hendes hørelse fungerede ikke som andres hørelse og hun var sensitiv over for støj. Lægens nærmere diagnose nævnte Denice ikke i interviewet.
10	Hvilke symptomer oplevede hun?	Hun kunne ikke høre på det venstre øre. Hun fik hovedpine og koncentrationsbesvær under musikundervisningen.

11	Hvor længe led hun af sygdommen?	10-20 år.
12	Har en læge eller en anden kvalificeret person bekræftet at hun havde denne sygdom?	Da hun kom til Danmark i 2010, fortalte hun det til en præst, som sendte hende til en læge på Svendborg sygehus. Der kunne de ikke finde ud af årsagen til hendes sygdom og derfor blev hun sendt videre til Odense sygehus.
13	Kan venner eller familie bekræfte at hun led af sygdommen?	Hun var så flov over det, at hun aldrig havde fortalt det til sin familie. Først i forbindelse med at hun skal på sygehuset i Odense, fortæller hun det til sin familie.
14	Var hun i et behandlingsforløb?	Lægerne mente at det måske kunne opereres, men det indebar en stor risiko. Hun afviser operationen da hun er bange for at det skal gå galt, og da hun håber at Gud vil helbrede hende. Hun afviser også at få høreapparat. På grund af gener fra sygdommen laver hun en aftale med en læge på Odense Sygehus i nov. 2014 om, at han skal se på det igen, fordi hun nu gerne vil have høreapparat.
15	Var der udsigter til at hun på et tidspunkt ville blive rask?	
	Selve helbredelsen	
17	Hvornår fandt helbredelsen sted?	9. august 2014
18	Hvor var hun og hvad skete der?	En præst fra Nigeria holdt en stor gudstjeneste i Mariagerfjord Frikirke. Han beder alle som ønsker forbøn om at gå frem forrest i kirken, hvor han vil bede for dem en af gangen. Denice træder frem sammen med ca. 150 andre. Hun står og beder selv for sit øre og oplever at hun bliver varm og afslappet i kroppen. Præsten kommer hen til Denice, som har lagt sin hånd på øret mens hun står og beder. Han beder hende om at holde sig for det gode øre. Derefter siger han ting som Denice gentager, fordi hun nu kan høre med det før døde øre.
19	Hvordan var stemningen omkring hende?	

20	Hvordan havde hun det inden helbredelsen?	
21	Havde hun en forventning om at blive helbredt?	Hun havde en tro på at Gud ville helbrede hende på et eller andet tidspunkt, men blev alligevel chokeret, da hun pludselig kunne høre.
22	Hvad sagde forbederen til hende inden helbredelsen?	
23	Var der noget, hun skulle gøre for at blive helbredt?	
24	Hvordan bad man for hende?	
25	Hvad blev der sagt i bønnen?	
26	Hvor længe bad man for hende?	
27	Vil hun beskrive sig selv som aktiv eller passiv, mens der blev bedt for hende?	Aktiv.
28	Hvad oplevede hun i sin krop, da der blev bedt for hende?	Hendes krop blev varm og afslappet.
29	Var der andre til stede, som kan bekræfte det, som skete?	Der var mange af hendes venner til stede.
	Efter helbredelsen	
30	Hvordan vidste hun, at hun var blevet helbredt?	Hun kunne høre og hun fik ikke mere hovedpine og koncentrationsbesvær ved støj.
31	Kunne hun gøre noget efter helbredelsen, som hun ikke kunne inden?	Hun fik lettere ved at omgås andre socialt, fordi hun lettere kunne kommunikere med dem.
32	Forsvandt sygdommen fuldstændigt?	Ja.
33	Har en læge eller en anden kvalificeret person bekræftet, at hun er blevet rask?	
34	Hvordan reagerede lægen på, at hun var blevet rask?	

35	Er sygdommen vendt tilbage?	Nej.
	Fortolkning	
36	Hvordan forklarer hun det, som skete?	
37	Hvordan har det at blive helbredt påvirket hendes tro?	Det har betydet meget for hende og været med til at give hende en lyst til at fortælle andre mennesker om Gud og hvad han har gjort for hende.

Interview E: Eskild

	Information	
1	Interviewform	Ansigt til ansigt
2	Dato for interview	17/10-14
3	Alder	20
4	Uddannelse	HF
5	Arbejde	Pædagogmedhjælper
6	Er han kristen?	Ja
7	Hvilken kirkeretning tilhører han?	Indre Mission
	Før helbredelsen	
8	Hvornår blev han syg?	I december 2012 kom og gik hørelsen på hans ene øre. Fra januar 2012 forsvandt hørelsen permanent på hans ene øre.
9	Hvilken sygdom led han af inden han blev helbredt?	Han led af "sudden deafness", som betød, at han overhovedet ikke kunne høre noget på det ene øre. Sygdommens årsag er ukendt og man kan ikke se at der er noget fysisk galt. Sygdommen er sjælden og rammer mest ældre mennesker.

10	Hvilke symptomer oplevede han?	Overhovedet ingen hørelse på det ene øre.
11	Hvor længe led han af sygdommen?	Cirka et halvt år.
12	Har en læge eller en anden kvalificeret person bekræftet at han havde denne sygdom?	Ja.
13	Kan venner eller familie bekræfte at han led af sygdommen?	Ja.
14	Var han i et behandlingsforløb?	Nej. Der er ingen behandlingsmuligheder.
15	Var der udsigter til at han på et tidspunkt ville blive rask?	Lægen fortalte, at det en sjælden gang i mellem forsvinder af sig selv, men det skulle han ikke forvente.
	Selve helbredelsen	
17	Hvornår fandt helbredelsen sted?	Juni 2012.
18	Hvor var han og hvad skete der?	Hjallerup Bibelcamping (Indre Mission). De var en gruppe som sent om aftenen besluttede at sætte sig ind i et fortelt og bede sammen. De fik på skift forbøn ved at én satte sig i midten på en stol, mens de andre stillede sig rundt om, lagde hænderne på vedkommende og bad for ham. Da det blev Eskilds tur til at blive bedt for, sagde han til dem, at de gerne måtte bede for hans døde øre. En af de andre spurgte ham, om han måtte ligge hånden på hans øre og bede for det om helbredelse. Det gav Eskild lov til, selvom han var lidt skeptisk. Mens vennen bad, begyndte Eskild at ryste. Vennen sluttede bønnen af med at sige "Jeg befaler dig i Jesu Kristi navn, at du må få hørelsen tilbage. Amen." I det øjeblik hørte Eskild en høj støj i det syge øre og hans hørelse vendte tilbage. Hans venner troede i første omgang ikke på, at han var blevet helbredt, for det kom fuldstændigt bag på dem.
19	Hvordan var stemningen omkring ham?	Afslappet men det ændredes da han blev bedt for.
20	Hvordan havde han det inden helbredelsen?	Han blev følelsesmæssigt påvirket under bønnen, hvilket betød, at han rystede og græd.

		Han fortolkede denne reaktion som det, at "Helligånden kom over ham". Det er ikke første gang, at han har haft en sådan oplevelse.
21	Havde han en forventning om at blive helbredt?	Nej. Han havde fået bedt for øret mange gange og der var endnu aldrig sket noget. Under forbønnen begyndte han at tro, at der ville ske noget, fordi han oplevede at Helligånden kom over ham.
22	Hvad sagde forbederen til ham inden helbredelsen?	Han spurgte blot om lov til at bede for øret.
23	Var der noget, han skulle gøre for at blive helbredt?	Nej.
24	Hvordan bad man for ham?	Håndspålæggelse.
25	Hvad blev der sagt i bønnen?	
26	Hvor længe bad man for ham?	30-60 sekunder.
27	Vil han beskrive sig selv som aktiv eller passiv, mens der blev bedt for ham?	Han bad selv med.
28	Hvad oplevede han i sin krop, da der blev bedt for ham?	Han hørte små knæk-lyde i det syge øre og så vendte hørelsen tilbage.
29	Var der andre til stede, som kan bekræfte det, som skete?	Forbederen og de andre venner.
	Efter helbredelsen	
30	Hvordan vidste han, at han var blevet helbredt?	Han kunne høre.
31	Kunne han gøre noget efter helbredelsen, som han ikke kunne inden?	Høre.
32	Forsvandt sygdommen fuldstændigt?	Ja.

33	Har en læge eller en anden kvalificeret person bekræftet, at han er blevet rask?	Lægen havde bedt ham ringe, hvis noget ændrede sig med hans øre. Eskild ringede derfor og informerede lægen om, at han kunne høre igen. Lægen undersøgte ham dog ikke nærmere.
34	Hvordan reagerede lægen på, at han var blevet rask?	
35	Er sygdommen vendt tilbage?	Nej.
	Fortolkning	
36	Hvordan forklarer han det, som skete?	Han tror, at Gud har helbredt ham.
37	Hvordan har det at blive helbredt påvirket hans tro?	Det har styrket hans tro. Hvis han oplever tvivl, så tænker han tilbage på oplevelsen og styrker dermed sin tro. Han har også oplevet at hans oplevelse har styrket hans familie og venners tro.

Interview F: Frida

	Information	
1	Interviewform	Ansigt til ansigt
2	Dato for interview	3/11-14
3	Alder	26
4	Uddannelse	Medievidenskab
5	Arbejde	Studerende
6	Er hun kristen?	Ja
7	Hvilken kirkeretning tilhører hun?	Indre mission
	Før helbredelsen	

8	Hvornår blev hun syg?	2004-5.
9	Hvilken sygdom led hun af inden hun blev helbredt?	Uddifferentieret skizofreni.
10	Hvilke symptomer oplevede hun?	Positive symptomer: høre- og synshallucinationer. Negative symptomer: Depressive tanker, indelukkethed, mangel på overskud.
11	Hvor længe led hun af sygdommen?	Cirka 10 år.
12	Har en læge eller en anden kvalificeret person bekræftet at hun havde denne sygdom?	Ja.
13	Kan venner eller familie bekræfte at hun led af sygdommen?	Ja.
14	Var hun i et behandlingsforløb?	I behandling i 4 år hos en psykiater, mens hun gik i gymnasiet. Hun blev senere indlagt på psykiatrisk hospital i Aarhus. Behandling af symptomer, ikke helbredelse.
15	Var der udsigter til at hun på et tidspunkt ville blive rask?	Cirka hver tredje bliver rask igen på et tidspunkt. Der var håb men ingen garantier.
	Selve helbredelsen	
17	Hvornår fandt helbredelsen sted?	Påsken 2014.
18	Hvor var hun og hvad skete der?	Hun havde en periode, hvor det gik ned af bakke med sygdommen. Nogle veninder inviterede hende med på en kristen lejr. Hun havde ikke lyst men lod sig alligevel overtale. Under mødet kunne hun ikke koncentrere sig, fordi hun hørte stemmer og der var mange mennesker til stede. Hun havde det meget ubehageligt. En af veninder kunne se, at hun ikke havde det godt og opfordrede hende derfor til at gå ud til forbøn. Hun havde aldrig før fået bedt for sygdommen og havde ikke lyst til at gå derud. Men hun gjorde det alligevel, da hun syntes det var værre at blive siddende i det store mødelokale. Hun gik ind i det lokale, hvor forbederne sad og fik tildelt en ung fyr, hvilket hun var lidt skuffet over, for hun havde håbet, at der måske havde været

		<p>en mere voksen og med mere erfaring. Inde i sig selv syntes hun, at det hele var lidt latterligt. Hun hørte rigtig mange stemmer, mens der blev bedt for hende. Da forbederen konkret beder om, at hun må blive rask, så forsvinder stemmerne. Hun bliver først meget forvirret, derefter afbryder hun forbederen og fortæller ham, at stemmerne er forsvundet. Det overrasker også forbederen.</p> <p>Da hun kort efter helbredelsen ringer hjem til sin Far og fortæller, at hun er blevet helbredt, fortæller hendes Far, at han og hans kæreste lige havde siddet og bedt om at hun måtte blive rask, da hun ringede og afbrød dem.</p>
19	Hvordan var stemningen omkring hende?	
20	Hvordan havde hun det inden helbredelsen?	Hun hørte stemmer og havde det dårligt.
21	Havde hun en forventning om at blive helbredt?	Nej. Hun syntes det var lidt latterligt.
22	Hvad sagde forbederen til hende inden helbredelsen?	
23	Var der noget, hun skulle gøre for at blive helbredt?	
24	Hvordan bad man for hende?	
25	Hvad blev der sagt i bønnen?	
26	Hvor længe bad man for hende?	Et par minutter.
27	Vil hun beskrive sig selv som aktiv eller passiv, mens der blev bedt for hende?	Passiv.
28	Hvad oplevede hun i sin krop, da der blev bedt for hende?	Intet. Det ene øjeblik var stemmerne der, det næste var de væk.
29	Var der andre til stede, som kan bekræfte det, som skete?	Forbederen.

	Efter helbredelsen	
30	Hvordan vidste hun, at hun var blevet helbredt?	De positive symptomer forsvandt øjeblikkeligt.
31	Kunne hun gøre noget efter helbredelsen, som hun ikke kunne inden?	Hendes liv er blevet lettere på nogle områder, fordi hun ikke hører stemmer. Det er lettere at føre en samtale, læse og studere.
32	Forsvandt sygdommen fuldstændigt?	Nej. De negative symptomer kæmper hun stadig med.
33	Har en læge eller en anden kvalificeret person bekræftet, at hun er blevet rask?	Hun har snakket med dem på psykiatrisk afdeling om, at de positive symptomer er væk. Hun har dog stadig sin diagnose på grund af de negative symptomer.
34	Hvordan reagerede lægen på, at hun var blevet rask?	
35	Er sygdommen vendt tilbage?	Hun har ikke hørt stemmer eller haft hallucinationer siden hun blev helbredt (dvs. 6 md.).
	Fortolkning	
36	Hvordan forklarer hun det, som skete?	Hun tror, at det var Gud, som helbredte hende, fordi det var ham, som de sad og bad til.
37	Hvordan har det at blive helbredt påvirket hendes tro?	Hun oplevede at det var svært at tro på Gud og være skizofren samtidig, da det kan være svært at skelne mellem sygdom og åndelighed. Derfor har det gjort en stor forskel i hende relation til Gud, at hun blev helbredt. Hun oplever helbredelsen som et tegn, der gør, at nu er hun nødt til at tro. Hendes rationelle side er blevet mere overbevist.

Interview G: Georg

	Information	
1	Interviewform	Ansigt til ansigt
2	Dato for interview	10/11-14

3	Alder	21
4	Uddannelse	Kemi
5	Arbejde	Studerende
6	Er han kristen?	Ikke inden helbredelsen, men han har været det siden.
7	Hvilken kirkeretning tilhører han?	Dansk Oase
	Før helbredelsen	
8	Hvornår blev han syg?	6.-7. klasse i folkeskolen
9	Hvilken sygdom led han af inden han blev helbredt?	Nakkeskade på grund af svømning. Han er ikke klar over, hvad der fysiologisk var galt.
10	Hvilke symptomer oplevede han?	Ondt i nakken hver dag. Hvis han hørte høj musik eller blev emotionel, fik han ondt i nakken. Han kunne ikke bevæge hovedet frit.
11	Hvor længe led han af sygdommen?	Cirka 5 år.
12	Har en læge eller en anden kvalificeret person bekræftet at han havde denne sygdom?	Ja. Han fortalte at der var tale om en samling fysiske skader i nakken på grund af svømning.
13	Kan venner eller familie bekræfte at han led af sygdommen?	Ja.
14	Var han i et behandlingsforløb?	Han gik til fysioterapi i et par år. Han havde en række øvelser som han skulle lave, for at træne musklerne. Behandlingen hjalp lidt, men ikke meget. Efter folkeskolen stoppede han med svømning og at gå til fysioterapeut. Siden har han ikke været i behandling.
15	Var der udsigter til at han på et tidspunkt ville blive rask?	Uvist men ingen tegn på bedring.
	Selve helbredelsen	

17	Hvornår fandt helbredelsen sted?	Omkring okt. 2011.
18	Hvor var han og hvad skete der?	En pige tog ham med til gudstjeneste i en frikirke. Han syntes det var meget mærkeligt, da han ikke selv var kristen eller kom fra en kristen familie. Der var to personer som hver havde et profetisk ord, som Georg syntes ramte, hvordan han havde det, hvilket han undrede sig over. Under gudstjenesten var der mulighed for at få forbøn. Han så andre gå til forbøn og blive helbredt, men mente at de enten spillede skuespil, eller blot manipulerede sig selv til at tro, at de var blevet raske. Veninden opfordrede ham til at gå til forbøn, da hun vidste, at han havde ondt i nakken. Han var meget skeptisk, men valgte at gå til forbøn, for at bevise over for veninden, at det ikke virkede. Han fortalte forbederen, at han ikke var kristen og ikke troede på det, men at han gerne ville have ham til at bede for sin nakke. Forbederen bad en kort bøn, og med det samme forsvandt alle smerterne i hans nakke.
19	Hvordan var stemningen omkring ham?	Typisk karismatisk møde med lovsang og profetiske ord.
20	Hvordan havde han det inden helbredelsen?	Han havde meget ondt i nakken den dag. Han var meget skeptisk over for den karismatiske gudstjeneste og stødt over det han hørte.
21	Havde han en forventning om at blive helbredt?	Nej. Han havde tværtimod en forventning om, at det ikke ville virke.
22	Hvad sagde forbederen til ham inden helbredelsen?	Han sagde, at det var ok, at Georg ikke troede på det, og at han gerne ville bede for ham alligevel.
23	Var der noget, han skulle gøre for at blive helbredt?	Nej.
24	Hvordan bad man for ham?	
25	Hvad blev der sagt i bønnen?	Ganske kort bøn om helbredelse.
26	Hvor længe bad man for ham?	10-15 sek.
27	Vil han beskrive sig selv som aktiv eller passiv, mens der blev bedt for ham?	Passiv.

28	Hvad oplevede han i sin krop, da der blev bedt for ham?	Det summede i hans baghoved og hele vejen ned langs hans ryg og han blev meget varm de samme steder.
29	Var der andre til stede, som kan bekræfte det, som skete?	Forbederen og veninden.
	Efter helbredelsen	
30	Hvordan vidste han, at han var blevet helbredt?	Smerterne forsvandt.
31	Kunne han gøre noget efter helbredelsen, som han ikke kunne inden?	Før havde han ikke kunnet bevæge hovedet ret meget på grund af modstand. Det kunne han nu. Han fik en ny frihed til at bevæge hovedet.
32	Forsvandt sygdommen fuldstændigt?	Ja, men han har dog enkelte gange haft ondt i nakken siden. Han mener dog, at det blot svarer til, hvordan raske mennesker engang imellem har ondt i nakken.
33	Har en læge eller en anden kvalificeret person bekræftet, at han er blevet rask?	Nej.
34	Hvordan reagerede lægen på, at han var blevet rask?	
35	Er sygdommen vendt tilbage?	Nej.
	Fortolkning	
36	Hvordan forklarer han det, som skete?	Han mener, at Gud helbredte ham.
37	Hvordan har det at blive helbredt påvirket hans tro?	Han tog det som et bevis for Guds eksistens. Oplevelsen betød, at han blev kristen, begyndte at tro på Gud og at Bibelen er Guds ord.

Interview H: Heidi

	Information	
--	--------------------	--

1	Interviewform	Over telefon
2	Dato for interview	21/11-14
3	Alder	29
4	Uddannelse	Kosmetolog
5	Arbejde	Sygemeldt (på grund af adskillige sygdomme, som relaterer sig ikke til den nedenfor beskrevne helbredelse)
6	Er hun kristen?	Ja
7	Hvilken kirkeretning tilhører hun?	Karismatisk frikirke
	Før helbredelsen	
8	Hvornår blev hun syg?	2011.
9	Hvilken sygdom led hun af inden hun blev helbredt?	<p>Efter en operation i foden for knyster, kom hun til at sparke storetåen ind i en genstand, hvilket resulterede i, at storetåen gik af led. Den gik dog ikke af led væk fra de andre tærer, men ind mod de andre tærer, hvilket var usædvanligt.</p> <p>Hun tog på hospitalet og blev undersøgt. Hun fik taget røntgen og syv læger diskuterede hendes fod på en morgenkonference. En overlæge meddelte hende, at hendes fod skulle opereres hurtigst muligt og helst inden for en uge. Hvis hun ikke lod sig operere, så mente overlægen, at hun aldrig ville komme til at gå, stå eller løbe normalt.</p> <p>Hun valgte dog at sige nej til operationen, da hun ikke ønskede at gennemgå endnu en fodoperation.</p>
10	Hvilke symptomer oplevede hun?	Smerter i foden, så hun måtte gå med krykker.
11	Hvor længe led hun af sygdommen?	Over de næste 2-3 uger forsvandt smerter og hun begyndte at kunne bruge foden igen.
12	Har en læge eller en anden kvalificeret person bekræftet at hun havde denne sygdom?	Ja

13	Kan venner eller familie bekræfte at hun led af sygdommen?	
14	Var hun i et behandlingsforløb?	Nej. Hun fik udskrevet morfin mod smerterne men tog kun pinex.
15	Var der udsigter til at hun på et tidspunkt ville blive rask?	Lægerne mente ikke, at foden ville kunne hele sig uden operation, så den kunne bruges.
	Selve helbredelsen	
17	Hvornår fandt helbredelsen sted?	Det har været en gradvis proces over en periode på 4-5 uger.
18	Hvor var hun og hvad skete der?	Hun fik ved flere lejligheder forbøn med håndspålæggelse. Folk bad for hende i deres aftenbøn.
19	Hvordan var stemningen omkring hende?	
20	Hvordan havde hun det inden helbredelsen?	
21	Havde hun en forventning om at blive helbredt?	Hun var på intet tidspunkt i tvivl om, at Gud ville helbrede hende.
22	Hvad sagde forbederen til hende inden helbredelsen?	
23	Var der noget, hun skulle gøre for at blive helbredt?	
24	Hvordan bad man for hende?	
25	Hvad blev der sagt i bønnen?	
26	Hvor længe bad man for hende?	
27	Vil hun beskrive sig selv som aktiv eller passiv, mens der blev bedt for hende?	
28	Hvad oplevede hun i sin krop, da der blev bedt for hende?	

29	Var der andre til stede, som kan bekræfte det, som skete?	
	Efter helbredelsen	
30	Hvordan vidste hun, at hun var blevet helbredt?	4-5 uger efter hun havde fået meldingen fra overlægen om at hun skulle opereres, var hun oppe på hospitalet til en røntgenscanning. Det hele var groet flot på plads. Lægen kunne ikke forstå, hvordan det havde kunnet lade sig gøre, at tåen var vokset så pænt på plads.
31	Kunne hun gøre noget efter helbredelsen, som hun ikke kunne inden?	Hun kan stå, gå og løbe. Hun kan gå i stiletter.
32	Forsvandt sygdommen fuldstændigt?	Nej. Tåen satte sig ikke tilbage på sin oprindelige plads, men det hele på en fin måde, så hun stå, gå og løbe. Hun får stadig smerter i foden en gang imellem.
33	Har en læge eller en anden kvalificeret person bekræftet, at hun er blevet rask?	Ja.
34	Hvordan reagerede lægen på, at hun var blevet rask?	Han var meget overrasket.
35	Er sygdommen vendt tilbage?	Nej.
	Fortolkning	
36	Hvordan forklarer hun det, som skete?	Hun tror at Gud har helbredt hende, fordi han elsker hende.
37	Hvordan har det at blive helbredt påvirket hendes tro?	Det har ikke styrket hendes tro. Det var naturligt i forlængelse af det, hun allerede troede på.

Interview I: Inger

	Information	
1	Interviewform	Ansigt til ansigt

2	Dato for interview	3/12-14
3	Alder	51
4	Uddannelse	BA som klinisk diætist
5	Arbejde	Studerende
6	Er hun kristen?	Ja
7	Hvilken kirkeretning tilhører hun?	Karismatisk frikirke
	Før helbredelsen	
8	Hvornår blev hun syg?	Som 10 årig.
9	Hvilken sygdom led hun af inden hun blev helbredt?	Kronisk astma.
10	Hvilke symptomer oplevede hun?	Kunne ikke få vejret, når hun dyrkede sport eller det var vinter. Det faldt til ro, da hun blev voksen. Mens hun var på Hawaii fik hun kraftige astmaanfald, også selvom hun fik forebyggende medicin. Hun blev nødt til akut at tage på skadestuen, fordi hun ikke kunne trække vejret, hvor hun blev behandlet med binyrebarkhormon.
11	Hvor længe led hun af sygdommen?	Cirka 24 år.
12	Har en læge eller en anden kvalificeret person bekræftet at hun havde denne sygdom?	Hun var ved en læge på Hawaii.
13	Kan venner eller familie bekræfte at hun led af sygdommen?	Ja.
14	Var hun i et behandlingsforløb?	Hun fik en forebyggende medicin og en akut-medicin. Ikke noget som kunne helbrede sygdommen. Lægen mente at hun skulle tage det resten af livet.
15	Var der udsigter til at hun på et tidspunkt ville blive rask?	Almindeligvis forsvinder astma ikke hos voksne mennesker.

	Selve helbredelsen	
17	Hvornår fandt helbredelsen sted?	1997 - cirka 17 år siden.
18	Hvor var hun og hvad skete der?	Hun var på Hawaii på en bibelskole i 2 år. På Hawaii er der vulkaner og derfor var der svovl og støv i luften og det påvirkede hendes astma så kraftigt, at hun måtte søge læge. Da hun havde været derovre i et år var hun med til et møde i en lidt utraditionel menighed. Nogle personer som lige var blevet kristne fik til opgave at bede for syge og præsten opfordrede syge i menigheden til at gå op foran i kirken og blive bedt for. Inger, som aldrig før har fået forbøn for sin astma, gik op foran og en ung mand bad en kort og simpel bøn for hendes astma. Inger mærkede ikke noget og satte sig ned igen. Efterfølgende mærkede hun intet til sin astma. Hun tog stadig den forebyggende medicin, men oplevede ingen kraftige anfald. Da hun et år senere kom hjem fra Hawaii var hun blevet nysgerrig på, om hun virkelig var blevet helbredt. Hun opsøgte sin læge, som undersøgte hende meget grundigt. Efter 3 måneders undersøgelser konkluderede lægen, at der ikke var nogen tegn på astma. Derefter stoppede hun med at tage den forebyggende medicin og siden har hun ingen anfald haft.
19	Hvordan var stemningen omkring hende?	
20	Hvordan havde hun det inden helbredelsen?	
21	Havde hun en forventning om at blive helbredt?	Hun vidste at Gud kunne helbrede og havde hørt historier om folk som var blevet helbredt, men hun havde ikke en forventning om at hun selv ville opleve det. Hun havde aldrig før fået bedt for det.
22	Hvad sagde forbederen til hende inden helbredelsen?	Intet.
23	Var der noget, hun skulle gøre for at blive helbredt?	Nej.

24	Hvordan bad man for hende?	
25	Hvad blev der sagt i bønnen?	Simpel bøn.
26	Hvor længe bad man for hende?	Kort bøn.
27	Vil hun beskrive sig selv som aktiv eller passiv, mens der blev bedt for hende?	
28	Hvad oplevede hun i sin krop, da der blev bedt for hende?	Intet.
29	Var der andre til stede, som kan bekræfte det, som skete?	
	Efter helbredelsen	
30	Hvordan vidste hun, at hun var blevet helbredt?	Ingen anfald.
31	Kunne hun gøre noget efter helbredelsen, som hun ikke kunne inden?	
32	Forsvandt sygdommen fuldstændigt?	Ja. Hun har været på Hawaii siden uden problemer.
33	Har en læge eller en anden kvalificeret person bekræftet, at hun er blevet rask?	Ja.
34	Hvordan reagerede lægen på, at hun var blevet rask?	Det undrede ham, da astma som regel er kronisk. Astma forsvinder engang imellem hos børn, men det er usædvanligt ved voksne.
35	Er sygdommen vendt tilbage?	Nej.
	Fortolkning	
36	Hvordan forklarer hun det, som skete?	Hun tror det var Gud der greb ind. Hun har ikke hørt om, at en så mangeårig astma skulle kunne forsvinde af sig selv.

37	Hvordan har det at blive helbredt påvirket hendes tro?	Det har haft stor betydning for hendes tro. Hun har fået større tillid til Gud på andre områder i livet på grund af den oplevelse.
----	--	--

Interview J: Julie

	Information	
1	Interviewform	Ansigt til ansigt
2	Dato for interview	4/12-14
3	Alder	62
4	Uddannelse	Uddannet psykoterapeut
5	Arbejde	Mentor ved kommunen for sårbare personer
6	Er hun kristen?	Ja
7	Hvilken kirkeretning tilhører hun?	Karismatisk frikirke
	Før helbredelsen	
8	Hvornår blev hun syg?	Ukendt. Gradvis proces.
9	Hvilken sygdom led hun af inden hun blev helbredt?	<p>Hun tog til en rutineundersøgelse hos lægen, 2-3 uger inden mødet hvor hun blev helbredt, hvor hun fik konstateret:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Højt levertal - det havde hun aldrig før haft. Hun blev forskrækket over denne besked. • Kolesterol for højt • Stofskifte for lavt - det havde hun haft længe og fik noget medicin mod det. Ikke noget hun mærkede til. • Hun nævnte et tal mere som ikke var i orden, men kunne ikke huske, hvad det hed. <p>Resultatet af undersøgelsen af hendes levertal (P-Alanin-Aminotransf):</p> <ul style="list-style-type: none"> • 16/6-14: 17 (tidligere prøve) • 22/9-14: 49 (Prøven som var for høj)

		<ul style="list-style-type: none"> • 21/10-14: 21 (taget dagen efter helbredelsen)
10	Hvilke symptomer oplevede hun?	<p>Inden rutineundersøgelsen hos lægen havde hun ikke oplevet nogle problemer. Bagefter oplevede hun en række symptomer, som primært bestod i træthed.</p> <p>Dagen hvor hun skulle til mødet, oplevede hun, at hun var så træt og udmattet, at hun næsten ikke kunne holde øjnene åbne. Desuden kunne hun ikke spise noget, fordi hendes spiserør havde snævret sig sammen. Hun kunne også mærke mavesyre i halsen.</p>
11	Hvor længe led hun af sygdommen?	Symptomerne var der kun i tiden mellem først gang hun var ved lægen og mødet hvor hun blev helbredt. Det vil sige ca. 2-3 uger.
12	Har en læge eller en anden kvalificeret person bekræftet at hun havde denne sygdom?	Ja.
13	Kan venner eller familie bekræfte at hun led af sygdommen?	
14	Var hun i et behandlingsforløb?	Lægen foreslog ingen behandling, men ville se tiden an.
15	Var der udsigter til at hun på et tidspunkt ville blive rask?	
	Selve helbredelsen	
17	Hvornår fandt helbredelsen sted?	Ved et møde 8 uger inden interviewet.
18	Hvor var hun og hvad skete der?	<p>Hun var til et møde med undervisning omkring forbøn og helbredelse. Hun var træt men kunne godt følge med. Hun spurgte de to undervisere om de ville bede for hende og det ville de gerne efter mødet. Efter mødet bad den ene af underviserne for hende. Forbederen lagde hænderne på hende og begyndte at bede. Hun oplevede at Helligånden var til stede og at der ville ske noget. Hun oplevede at noget skubbede hende bagover og hun spurgte forbederen om det var ham. Det benægtede han, men forsikrede hende om, at hvis hun faldt, så skulle han nok gribe hende. De bad videre op på et tidspunkt oplevede hun at hendes ben</p>

		væltede hende forover. Hun blev omfavnet af forbederen som greb hende, men hun oplevede selv, at det var Gud der omfavnede hende. Hun vidste godt at det var forbederen som holdt om hende, men alligevel følte hun, at det var Gud. På det tidspunkt blev hun klar, at hun var blevet helbredt. Under bønnen og bagefter var hun fyldt af glæde og taknemmelighed og hun græd. På vej hjem kunne hun mærke i sin krop at hun var blevet helbredt.
19	Hvordan var stemningen omkring hende?	Stille og roligt efter mødet.
20	Hvordan havde hun det inden helbredelsen?	
21	Havde hun en forventning om at blive helbredt?	I løbet af mødet fik hun et håb eller en tro på at hun ville blive helbredt i dag.
22	Hvad sagde forbederen til hende inden helbredelsen?	
23	Var der noget, hun skulle gøre for at blive helbredt?	
24	Hvordan bad man for hende?	Stående og med håndspålæggelse.
25	Hvad blev der sagt i bønnen?	
26	Hvor længe bad man for hende?	Hun var meget i tvivl om, hvor lang tid det tog, da hun mistede tidsfornemmelsen. Måske 15-20 min.
27	Vil hun beskrive sig selv som aktiv eller passiv, mens der blev bedt for hende?	
28	Hvad oplevede hun i sin krop, da der blev bedt for hende?	Hun havde en fantastisk oplevelse, hvor hun havde det utroligt godt og nærmest følte, at hun var i himlen.
29	Var der andre til stede, som kan bekræfte det, som skete?	
	Efter helbredelsen	
30	Hvordan vidste hun, at hun var blevet helbredt?	Hun kunne mærke det i kroppen efter forbønningen. Hun har ikke siden oplevet symptomerne.

		En blodprøve hun fik taget dagen efter viste, at alle hendes tal var normale.
31	Kunne hun gøre noget efter helbredelsen, som hun ikke kunne inden?	
32	Forsvandt sygdommen fuldstændigt?	Ja.
33	Har en læge eller en anden kvalificeret person bekræftet, at hun er blevet rask?	Ja. Dagen efter mødet var hun ved lægen og fik taget en blodprøve. En uge senere fik hun resultatet fra sin læge, som viste, at hun var rask. De tal som tre uger tidligere havde været problematiske var nu fine og lægen erklærede hende rask.
34	Hvordan reagerede lægen på, at hun var blevet rask?	Lægen sagde ikke noget om, at der skulle have været noget usædvanligt ved sygdomsforløbet, men konstaterede blot, at hun var rask.
35	Er sygdommen vendt tilbage?	Nej.
	Fortolkning	
36	Hvordan forklarer hun det, som skete?	Hun tror, at det var Gud, der helbredte hende.
37	Hvordan har det at blive helbredt påvirket hendes tro?	Oplevelsen har været livsforvandlende. Det store var dog ikke selve helbredelsen, men mere det at få lov til at opleve Guds nærvær.

Interview K: Kirsten

	Information	
1	Interviewform	Over telefon
2	Dato for interview	4/12-14
3	Alder	50'erne
4	Uddannelse	?
5	Arbejde	Køkkenmedhjælper

6	Er hun kristen?	Hun var "folkekirkekristen" inden hun blev helbredt. Hun troede på Gud, men det betød ikke så meget for hende og hun tog kun i kirke til jul. Bagefter begyndte hun at komme i Citykirken i Aarhus.
7	Hvilken kirkeretning tilhører hun?	Karismatisk frikirke
	Før helbredelsen	
8	Hvornår blev hun syg?	Allerede da hun var barn, fik hun ofte ondt i ryggen. Det blev først rigtig et problem, da hun kom i lære (1981).
9	Hvilken sygdom led hun af inden hun blev helbredt?	Skæv ryg. Svag ryg.
10	Hvilke symptomer oplevede hun?	Smerter og let hold i ryggen.
11	Hvor længe led hun af sygdommen?	Cirka 20 år.
12	Har en læge eller en anden kvalificeret person bekræftet at hun havde denne sygdom?	Hun har ikke haft en læge til at se på det, men hun har gået til kiropraktor, hvilket har hjulpet på smerterne.
13	Kan venner eller familie bekræfte at hun led af sygdommen?	Ja.
14	Var hun i et behandlingsforløb?	Nej.
15	Var der udsigter til at hun på et tidspunkt ville blive rask?	
	Selve helbredelsen	
17	Hvornår fandt helbredelsen sted?	2002.
18	Hvor var hun og hvad skete der?	Kirsten var til et helbredelsesmøde med Hans Berntsen. Da det bliver hendes tur til at blive bedt for, bad Berntsen hendes om at sætte sig ned på en stol. Han tog hendes ben op i sine hænder og konstaterer, at de ikke var lige lange (hvilket ifølge Berntsen også kunne skyldes en forskydning i ryggen). Berntsen bad Gud om at sætte hendes ben og ryg på plads. Derefter blev

		<p>benene lige lange. Hun mærkede et stræk i benet, hvilket ikke var fordi Berntsen trak i det.</p> <p>Om aftenen fik hun meget ondt i ryggen (på en anderledes måde end hun almindeligvis havde ondt i ryggen.) Hun snakkede med sin mand om det, som kiggede på hendes ryg. Han konstaterede at hendes ryg nu var lige. Før havde hendes ryg været som et langstrakt "s". De snakkede om, hvad de skulle gøre ved smerterne og om de skulle opsøge Berntsen igen. Mens de snakkede oplevede Kirsten, at der kom en varme ned gennem hendes ryg. Derefter forsvandt de fleste af smerterne og det blev tåleligt. De følgende dage forsvandt resten af smerterne.</p>
19	Hvordan var stemningen omkring hende?	
20	Hvordan havde hun det inden helbredelsen?	Hun havde ikke smerter inden helbredelsen, men hendes ryg var skæv.
21	Havde hun en forventning om at blive helbredt?	Hun var lidt skeptisk.
22	Hvad sagde forbederen til hende inden helbredelsen?	
23	Var der noget, hun skulle gøre for at blive helbredt?	
24	Hvordan bad man for hende?	Berntsen tog hendes fødder op i sine hænder.
25	Hvad blev der sagt i bønnen?	Han bad Jesus om at sætte det hele på plads.
26	Hvor længe bad man for hende?	Ganske kort bøn.
27	Vil hun beskrive sig selv som aktiv eller passiv, mens der blev bedt for hende?	
28	Hvad oplevede hun i sin krop, da der blev bedt for hende?	Hun oplevede, at noget blev strækket i den øverste del af hendes ben.
29	Var der andre til stede, som kan bekræfte det, som skete?	Hendes mand.

	Efter helbredelsen	
30	Hvordan vidste hun, at hun var blevet helbredt?	Hendes skæve ryg blev lige. Hun har haft færre smerter i ryggen. Hun har ikke siden haft hold i ryggen.
31	Kunne hun gøre noget efter helbredelsen, som hun ikke kunne inden?	Hun følte hun kunne gå på en anden måde. Hun oplevede det som om, der var sket en ændring i hele hendes krop. Hun har bedre kunnet holde til sit arbejde i et køkken.
32	Forsvandt sygdommen fuldstændigt?	Ja, men det har stadig været nødvendigt at træne ryggen op, fordi den var svag.
33	Har en læge eller en anden kvalificeret person bekræftet, at hun er blevet rask?	Nej.
34	Hvordan reagerede lægen på, at hun var blevet rask?	
35	Er sygdommen vendt tilbage?	Nej.
	Fortolkning	
36	Hvordan forklarer hun det, som skete?	Hun tror, at Gud har helbredt hende.
37	Hvordan har det at blive helbredt påvirket hendes tro?	Hendes tro på Gud blev stærkere og det blev mere personligt. Hun kom til at tro på, at der findes en virkelig Gud. Efter helbredelsen blev hun søgende, hvilket endte med at hun blev kristen.